

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKÊREN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

SINIF SAVAŞININ VARDIĞI AŞAMA VE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN TAKTİKLERİ

R. Yürükoğlu

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
1. YANITLANMASI GEREKEN ACİL SORU	5
İki Anlayış-İki Taktik	8
2. EKONOMİK VE TOPLUMSAL ORTAM	11
3. DEVRİMCİ HAREKETTE BUNALIM	13
Kısa Bir Döküm	13
Devrimci Hareketteki Bunalımın Nedeni	15
Bunalımın Sonuçları	18
Sonuçların Sergilediği Gerçekler	18
4. DÜŞMAN YENİLEBİLİR	20
İşçi Sınıfı Daha Yenilmemiştir	20
Yenmek İçin Yapılması Gerekenler	21
5. TKP'NİN LENİNCİ KESİMİNİN DURUMU	28
Bir Yıllık Gelişmenin Ana Çizgileri	28
Sayısız Eksik ve Güçlük Var	29
Ortamın Yüklelediği İki Çelişik Görev	30
Konferans Kararlarını Yaşama Geçirelim	31
SONSÖZ	33

GİRİŞ

İşçinin Sesi'nin 14 Nisan 1980 tarihli (127. sayı) 1 Mayıs özel sayısındaki, "1 Mayıs Dönüm Noktası Olacaktır" adlı yazıda şöyle demiştik:

"...yığınların savaşımı hızla yükseliyor. Bunun karşısında, devrim sürecinin mantığına uygun olarak faşist baskılar da hala artıyor. İlerici–devrimci dernekler, yayımlar kapatılıyor, işçi sınıfına, küçük burjuvaziye, Kürt ulusuna baskılar yoğunlaşıyor, parlamenter rejim altında çıkarılan gerici yasalarla burjuva devleti faşistleştiriliyor. Hesaplaşmanın son durağı İzmir ayaklanması oldu. Devrimci ve gerici güçler artık tüm taktiklerini İzmir ayaklanmasının bıraktığı yerden sürdüreceklerdir. İstek işi değil, nesnel olarak böyle.

"1976'dan buyana 1 Mayıslar, sınıf savaşında önemli köşe taşları oldu. Geldik 1980'e. Aşağı yukarı tüm ilerici–devrimci dernekler kapatıldı. Faşizm tehlikesi hiçbir zaman bu denli yakın olmadı. Bu tehlikeyi nasıl önleyeceğiz? Uslu durarak mı, TİP'in geleneksel belgisi, 'eylem yapmayalım, faşizm gelir'le mi? Yoksa işçi sınıfımızın ve emekçi halkın gücünü düşmana göstererek mi? (...)

"Lenin'in dediği gibi, 'siyasal bunalımın yoğunlaşması, yeniden "baştan başlamayı" olanaksız kılıyor, barışçıl gösteriler örgütlemek yalnızca hükümetin işine yarar. Barışçıl gösteriler proletaryayı gereksiz yere tüketip bitirecek ve yalnızca polis ve askerlere silahsız halk' tutuklama ve kurşunlama pratiği sağlayacaktır...' ¹

"İşte ülkemiz böyle bir durumdadır. Genel grevi de, 1 Mayıs'ı da bu çerçevede düşünmek gereklidir.

"Bugün Türkiye'de sınıf savaşı öyle bir noktaya geldi ki, asıl geçerse geçsin, 1 Mayıs 1980 toplumsal yaşamda çok önemli bir dönemeç olacaktır. Geçmiş Mayıslarla kıyaslanmayacak bir etkisi olacaktır. Ekonomik çöküntü tarihin görmediği bir düzeye çıktı. Devrimci durum, yığın hareketliliği dâhil, iyice olgunlaştı. Zorbalık iyice halkın üstüne çöktü. 1 Mayıs 1980'de işçi sınıfımız birleşik gücünü düşmana gösterebilirse devrim savaşımı büyük bir canlılık kazanacak, büyük bir atılım yapacak, pek çok zulüm tedbirini yırtıp atacaktır. Gösteremez de 1 Mayıs burjuvazinin taktik bir utkusuyla kapanırsa, gerici cephenin cesareti ve dolayısıyla faşist uygulamalar artacak, işçi sınıfında ve emekçilerde moral yorgunluk ve geçici de olsa bir durulma ortaya çıkacaktır.

"Ülkenin nesnel ortamı böyledir. 1 Mayıs' da geri çekiliş taktiğine uygun değildir. Bu durumda ne yapılmalıdır?

"Türkiye işçi sınıfı hareketinin ve genel olarak devrim savaşımının bugün içinde bulunduğu ortamı dikkate alarak, komünistlerin önerisi, 1 Mayıs'ın merkezi olarak İstanbul'da kutlanmasıdır. (...)

¹ Lenin, c.11, s.119

“İşçi yatağı İstanbul, İzmit, Bursa kuşağı, 15–16 Haziran gibi, ama çok daha ileri bir amaçla, çok daha ileri bir bilinçle, çok daha iyi bir hazırlıkla sel olup akmalıdır. Burjuvaziye, İstanbul’dan başlayarak, tüm ülkede sıkıyönetim dayatmalıdır. ‘Tüm Türkiye 1 Mayıs alanıdır’ sözleri ancak İstanbul’da dev bir 1 Mayıs gösterisiyle birlikte bir anlam kazanabilir. (...)

“Lenin 1906’da şöyle diyor: ‘...bir ayaklanma çağırmadan, bir ayaklanmayla olan kopmaz bağı açıklamadan tüm Rusya çapında grev çağrısı yapmak cinayete yakın bir sersemlik olurdu. Bu nedenle, ajitasyon çalışmamızda tüm çabalar, savaşımın iki biçimi arasındaki bağı açıklamaya, savaşımın üç ana akımını — işçilerin patlaması, bir köylü ayaklanması ve bir ordu “isyani” tek bir yatakta birleştirmeyi olanaklı kılacak koşullar hazırlamaya yöneltilmelidir²

“Bu sözler özünde bizim için de geçerlidir. Bugün ne genel grev, ne 1 Mayıs, bu hazırlıklardan kopuk olarak ele alınamaz. Bu cinayet olur. Bizim de ajitasyonumuz, İstanbul’da dev 1 Mayıs ve genel grev ile diğer savaş biçimleri arasındaki kopmaz bağı açıklamak olacaktır. Bizim de ajitasyonumuz çeşitli savaş akımları — işçi patlaması, emekçi mahallelerinin, Kürt halkının, emekçi köylülerin ayaklanması ve orduda isyanı — aynı yatakta birleştirmek yönünde olacaktır.

“Komünistlerin görüşü, işçi hareketine önerisi budur. Ancak komünistlerin, küçük burjuva sosyalistlerinden farkı vardır. Önerileri kabul edilmezse, komünistler, TİP’in yaptığı gibi, İstanbul’da göstermelik bir gösteri düzenlemeyeceklerdir. İşçi hareketinin aktif-örgütlü çoğunluğunun kararına uyacaklardır. İşçi hareketini bölmeyeceklerdir”.

Komünistler, dediklerine tutarlı kaldılar. Önerilerinin benimsenmesi için ellerinden geleni yaptılar. Yurdun her yanında güçleri oranında yazılama, uçtuuçtu, korsan gösteriler koydular. Fabrikalara daldılar, işçilerle konuştular. Görüşleri azınlıkta kalınca, işçi hareketini *bölmediler*.

Mersin mitingini de gövde gösterisine çevirmediler, başka bölgelerden oraya insan taşımadılar. Buna karşın, Mersin mitinginde *İşçinin Sesi* flaması açan Mersin gençliğimiz, hem Mersin İGD’den daha yığınsaldı, hem de tüm İGD’den daha coşkulu, militan ve onurluydu. Şan olsun Mersinde hareketimize yeni bir belgi armağan eden gençlerimize: *Devrim çiçekle değil, silahla olur!*

1 Mayıs’tan 20 gün geçti. Gelen tüm haberler, TKP’nin Leninci kesiminin 1 Mayıs çalışmalarından güçlenerek, bilenerik çıktığı yolundadır. Ama öte yanda, yine gelen haberler, 1 Mayıs yazısında dikkat çektiğimiz moral bozukluğu ve gerilemenin tüm devrimci hareket çapında hızla yayılmakta olduğunu gösteriyor. Aslında bu gerileme, 1 Mayısla başlamadı, bir süredir geliyor. Bu durumun önüne geçmek gerekiyor. Gözlerimizin önünde açılan yeni dönemi düzgün bir değerlendirmeye, görevlerimizi doğru saptamayla bu gidişin önüne geçilebilir. Bu yazının amacı da budur.

² Lenin, c.11, s.122.

1. YANITLANMASI GEREKEN ACİL SORU

Genel olarak devrimci hareket ama özel olarak Türkiye Komünist Partisi, 60 yıllık tarihi içinde gördüğü en zor dönemden geçiyor. Sıkıyönetim, faşist cinayetler, işkenceler, karşı–devrimci baskılar, legal çalışma olanakların kısılması, işçi sınıfının örgüt enflasyonu karşısında düştüğü kafa karışıklığı, her çeşit legal yığın örgütlerinin işlevlerindeki büyük düşüş, devrimci hareketteki derin bunalım, TKP içinde strateji ve taktikler alanında ortaya çıkan bolşevik–menşevik karpışması... Tüm bunlar, hem de partimizin birliğini yeniden kurmak gibi zor bir görevle karşı karşıya olduğumuz bir anda ortaya çıkıyor ve bu görevi hem zorlaştırıyor, hem acilleştiriyor.

Bazı yoldaşlar, “dağılma menşevik kanattadır” diyebilirler. Bu, bir yanıyla doğru, bir yanıyla yanlış olur. Doğru, dağılma menşevik kanattadır. Ama menşevikler, parti kadrolarının, gerçekçi bir hesapla üçte ikisi üstünde etkindirler. Bu üçte iki çoğunluk da partidir. Bu kadrolar menşevik değildir. Bilinç düşüklüğü, bilgisizlik, idealizasyon, askersel disiplin anlayışı gibi nedenlerle, oportünistlerin yanında duruyorlar. Partinin, bolşevik–menşevik olarak ikiye ayrılması, Leninci kanadın üçte bir gibi büyük bir azınlık tutması, menşevik kanadın kendi içinde 3-4 kliğe bölünmesi, o kanattan çok yoldaşın siyaseti bırakması, bunlar hep partimizin dağılmasını anlatır.

TKP’nin birliğini sağlamanın yolu, 48 yıldır yapılmayan Kongre’nin (Türkiye’den gelen habelere göre oportünistler şimdi de 1977 Konferansını kongre diye göstermeye çalışıyorlarmış!) yapılmasıdır. Partisini, sınıfını, ülkesini seven her komünistin, 5. Kongre’nin toplanması için elinden geleni yaptığına, yapacağına inancımız sonsuzdur. Kongre toplanmasına yönelik çalışmalar sürerken (ki bunu Kongre için imza toplamak vb. gibi dar anlamayalım, TKP’nin Leninci kanadının tüm çalışmaları aynı zamanda Kongre’yi daha çabuk toplayabilme sonucuna çıkmaktadır), partimizdeki dağılmayı, Türkiye ortamının bu olguyla bağını ve bugünkü ortamda izlenmesi gereken taktikleri herkesin önünde tartışmalıyız.

TKP içinde son aylarda ortaya çıkan, toplu sözleşmeler, Tarih olayları, 1 Mayıs gibi konulardaki derin taktik ayrılıklar aslında partinin *tüm* taktiklerini *değiştirme* konusunun bir parçasıdır. Partinin taktikleri konusu ise, Türkiye’de sınıf savaşının vardığı aşama ve yaşadığımız bugünkü ortamın Türkiye devrimi açısından yeri konusunun bir parçasıdır.

Özellikle 1979 1 Mayısından bu yana işçi sınıfımızın ve genel devrimci hareketimizin savaşımında bir düşüş var. Bu düşüş, son 3–4 ay içinde iyice belirginleşti. Devrimci hareket içinde bölünmeler ve siyaseti bırakma yaygınlaştı. Bu arada 12 Mart’ın yıldönümü, İzmir ayaklanması, Tarsus olayları gibi, zorbalığa yüksek düzeyde karşı çıkışlar da oldu ama genel düşüşü değiştirmede, bu eğri içinde zıplamalar olarak kaldı. Karşı–devrim güçleri baskılarını sürekli ve sistemli biçimde artırıyorlar.

Bu durumda, her gerçek devrimcinin, her komünistin açıkça sorması ve açıkça yanıtlaması gereken bazı kilit sorunlar vardır. Türkiye’de siyasal ortam nasıl bir aşamadadır? Halk sınıflarının savaşımı yenildi mi, yoksa kısa süreli ve geçici bir duraklama, gerileme dönemi mi yaşanıyor? Devrimci durum bitti, karşı–devrim oturdu mu, yoksa devrimci durum sürüyor mu?

Bunların hepsi aslında tek bir sorudur ve bugün Türkiye komünistlerinin önünde duran temel sorudur: “Yenilgi mi geçici gerileme mi?” Genel geçerli doğruları mantık jimnastiğiyle ona buna satan şarlatanlardan olmak istemeyen her komünist bu soruyu *açıkça* yanıtlamak zorun-

dadır. Çünkü Türkiye komünist hareketinin taktikleri *tümüyle* bu sorunun yanıtlarına bağlıdır. Yanıtlarımız olumsuz ise, belgelerimiz, bağlaşıklara karşı tutumumuz, genel ajitasyonumuz, partinin örgütlenme ve genel çalışma yöntemleri temelden değişecek ve artık ayaklanmanın yığınlar içinde hazırlığına yönelik olmayacaktır. Yanıtlarımız olumlu ise, TKP'nin Leninci kanadının taktikleri bugünkü yolunu izleyecek ama partinin genel taktikleri değişmek zorunda olacaktır. Bu nedenle, yukarıdaki soruyu anlaşılır biçimde, kesin olarak yanıtlamayan hiçbir parti, parti adına layık değildir.

TKP'nin Leninci kanadının yanıtlarına geçmeden önce, bizim durumumuzu çeşitli yönleriyle anımsatan bir durumda Lenin'in soruna yaklaşımını ele alalım. 1905 Moskova ayaklanması bastırıldıktan sonra işçi sınıfının çeşitli kesimlerinde yaygın bir moral çöküntüsü ve yılgınlık doğmuştu. Yığın hareketleri gerilemişti. Bu durumda, devrim yenildi mi, yoksa geçici bir geri çekiliş mi söz konusudur konusunda bir karar vermek gerekiyordu. Hararetli bir tartışma başladı. Menşevikler, aynen bizdeki torunları gibi, açık ve kesin bir şey söylemeden sözü döndürerek devrimin yenildiği, işin bittiği sonucuna çıkıyorlardı. Lenin ise, ortamın, devrimin yenilgisini mi, geçici bir geri çekilişi mi yansıttığına proletaryanın belli kesimlerindeki yorgunluk psikolojisinin kanıt gösterilemeyeceğini, asıl bakılacak yerin nesnel koşullar olduğunu söylüyordu.

Lenin, “yenilgi mi, geçici gerileme mi?” sorusuna verilecek yanıtın, tüm taktikleri belirleyeceğini söylüyor ve Menşevikleri kesin tutum almaya zorluyordu.

Lenin'den aşağıya aldığımız uzun alıntıyı dikkatle okumalıyız. Konumuz açısından can alıcı önemi açıktır. Değişik bir ülke için, değişik bir tarihsel ortamda yazılmıştır ama soruna yaklaşım açısından, soruya verilecek evet–hayır yanıtının *sonuçları* açısından *evrensel*dir.

“Çerçevesini çizdiğimiz soru, bir bütün olarak Sosyal–Demokrat (komünist–R.Y.) taktiklerin temel sorunudur. Önümüzdeki parti kongresinin en net ve ikircimsiz biçimde çözmesi gereken başlıca sorundur. Tüm parti üyeleri, tüm sınıf bilinçli işçiler bu sorunu çözmeye yarayacak kapsamlı materyal toplamak için derhal var güçleriyle çalışmaya koyulmalı, sorunu tartışmalı ve kongreye, önlerindeki önemli ve sorumlu göreve tam hazırlıklı delegeler yollamalıdır.

“Kongre delegelerinin seçimi, taktik platformlar arasında net bir ayırım temelinde yapılmalıdır. Aslına bakılırsa, yukarıdaki soruya şu ya da bu yönde verilecek tutarlı ve tam bir yanıt, Sosyal–Demokrat (komünist–R.Y.) taktiklerin tüm ikincil ayrıntılarını da çözecektir.

“Ya öyle, ya böyle.

“Ya bugünkü durumda ‘gerçek bir devrimden söz edilemeyeceğini’ kabulleneceğiz, o zaman ne kendimizi, ne proletaryayı, ne de halkı aldatmamak için bunu açıkça üstüne basarak, herkesin duyacağı biçimde söylemek zorundayız. Demokratik devrimin tamamlanmasının, proletaryanın *acil* görevi olduğunu kesinlikle reddetmek zorundayız. Ayaklanma sorununu tümüyle rafa kaldırmalı ve dövüş birlikleri örgütlenme ve silahlandırma çalışmalarına son vermeliyiz. Çünkü ayaklanmayla oynamak işçilerin partisine yakışmaz. Devrimci demokratların gücünün tükendiğini kabul etmeliyiz ve anayasal bir düzenin gerçek muhalefet gücü olarak liberal demokratların şu ya da bu kesimini desteklemeyi ivedi görevimiz saymalıyız. Kötü bir örneği de olsa Devlet Duması'na bir parlamento gözüyle bakmalı ve yalnız seçimlere katılmakla kalmayıp, Duma'ya da girmeliyiz. Partinin legale çıkmasını başa almalı, parti programını buna uygun biçimde de-

ğiştirmeli ve tüm çalışmalarımızı 'legal' sınırlara göre ayarlamalıyız. Yeraltı çalışmalarımızı en azından ikincil ve legal çalışmalara bağımlı bir konuma itmeliyiz. Nasıl bir önceki tarihsel dönemde silahlı ayaklanmayı birincil parti görevi saymışsak, şimdi de sendikaların örgütlenmesini birincil parti görevi saymalıyız. Köylü hareketinin devrimci belgilerini de rafa kaldırmalıyız (örneğin, büyük topraklara el koyulması), çünkü bu belgeler pratikte ayaklanma belgeleridir ve de askersel biçimde hazırlık yapmadan, ona inanmadan ayaklanma çağrısı yapmak, yakışsız bir ayaklanma oyunculuğu olur. Yalnızca geçici devrim hükümetinden değil, sözüm ona 'devrimci yerel öz-yönetim'lerden de söz etmeyi kesmeliyiz. Çünkü deneyim gösterdi ki, haklı ya da haksız yere bu adı taşıyan organlar, koşulların dayatmasıyla ayaklanma organlarına, devrimci bir hükümetin nüvelerine dönüşmüşlerdir.

“Ya da bugünkü durumda gerçek bir devrimden hem söz edebileceğimizi, hem de söz etmemiz gerektiğini kabul edeceğiz. Açık devrimci savaşımın yeni ve üst biçimlerinin kaçınılmaz olduğunu, en azından büyük olasılık taşıdığını kabul edeceğiz. O zaman, proletaryanın ana siyasal görevi, tüm çalışmasının sinir merkezi, tüm örgütlü *sınıf* eylemlerinin ruhu, *demokratik devrimin tamamlanması* görevi olacaktır. Bu görevden tüm yan çizmeler, sınıf savaşımı kavramını Brentano'nun yorumladığı biçimde sulandırmaktan başka anlama gelmeyecek, proletaryayı liberal-monarşist burjuvazinin kuyruğu yapmak demek olacaktır. Partinin ivedi ve birincil siyasal görevi, proletaryanın güçlerini hareketin ulaştığı en yüksek savaşım biçimi olarak silahlı ayaklanmaya hazırlamak, onu bu yönde örgütlemektir. Aralık ayaklanmasının tüm deneyimini en pratik amaçlar için eleştirisel bir gözle incelemek şaşmaz görevimizdir. Dövüş birlikleri örgütleme ve silahlandırma çabalarımızı on kat artırmamız gerekir. Ayaklanmaya aynı zamanda gerilla operasyonları yaparak da hazırlanmak gerekir, çünkü yalnız yeni neferler kazanarak ve kaydederek 'hazırlanmak' saçma olur. İç savaşı ilan edilmiş ve sürüyor sayıp *tüm* parti eylemlerini şu kurala göre yönlendirmemiz gerekir: 'Savaşta, savaştaki gibi!' Bu durumda, proletaryanın kadrolarını *saldırgan* askersel operasyonlar için eğitmek zorunludur. Köylü yığınlarına yönelik devrimci belgeler atmak, mantıklı ve tutarlıdır. Devrimci ve yalnızca devrimci, demokratlarla savaşkan anlaşmalara girme görevi ön plana çıkar. Burjuva demokratlarının çeşitli kesimleri arasında ayırım yapmanın ölçütü, ayaklanmaya karşı tutumlarıdır. Proletarya, ayaklanmadan yana olanlarla 'birlikte çarpışır', ama 'ayrı yürür'. Ayaklanmaya karşı çıkanlara karşı acımasızca savaşırız, ya da iğrenç ikiyüzlüler ve Cizvitler olarak bir kenara atarız. Tüm ajitasyonumuzda, anayasal hayallerin eleştirisini ve sergilenmesini, açık iç savaş konumundan hareketle ön plana alırız. Dikkatimizi, kendiliğinden devrimci patlamalara giderek yol açacak durum ve koşullara yoğunlaştırırız. Duma'yı parlamento olarak değil, bir polis karakolu gibi değerlendiririz. Proletaryayı yozlaştırmak ve dağınıklığa itmekten başka işlevi olmayacak gülünç seçimlere herhangi bir biçimde katılmayı reddederiz. İşçi sınıfı partisinin örgütlenmesinin temelini (Marks'ın 1849'da yaptığı gibi), 'açık çalışmalar' için yarı bir aygıtı olan, özel sezicilerini, işçi sendikalarından legal basına dek tüm legal dernek ve kurumlara sokan 'güçlü, gizli bir örgüt' olarak ele alırız.

“Kısacası: Ya demokratik devrimin sona erdiğini kabul edeceğiz, ayaklanmayı rafa kaldıracağız ve 'anayasal' yolu seçeceğiz, ya da demokratik devrimin hala

sürdüğünü göreceğiz, onu tamamlamayı ana görevimiz sayacağız, iç savaş ilan edeceğiz ve tüm anayasal hayalleri acımasızca mahkûm edeceğiz”.³

İKİ ANLAYIŞ – İKİ TAKTİK

Günümüz ortamını değerlendirme ve izlenecek taktikler konusunda partimizde belli başlı iki anlayış vardır. Leninci kanat, Türkiye'nin ortamını devrimci durum olarak belirlemiştir. Devrimci durumun, düz bir çizgi gibi sürekli yükselen bir gidiş olmadığını, gerileme, yükseliş, duraklama gibi çeşitli düzeyler taşıyabileceğinin bilincindedir. Bu nedenle, devrimci durum içinde ortaya çıkan gerilemeleri ve kısmi yenilgileri yalnızca yeni ve daha güçlü saldırılar için koşulların oluşma dönemi olarak değerlendiriyor. Özellikle Türkiye'nin bugününde, işçi sınıfındaki her çeşit “yasal” önyargıları yok etmeye büyük önem veriyor. Tariş'te başlayan barışçıl bir grevin, sokak savaşlarına, küçük çaplı bir ayaklanmaya dönüşmüş olabilmesine büyük önem veriyor. Bu olayı, Türkiye ortamını gözler önüne seren en güzel gösterge olarak değerlendiriyor. İzmir ayaklanmasının, sınıf savaşını bir üst aşamaya yükselttiğini ve geniş yığınlara ülke çapında genel ayaklanma için zorunlu olan pratik deneyim kazandırdığını söylüyor. Maden-İş grevlerinin ve İzmir ayaklanmasının, Emine Engin yoldaşın *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı*'nda üstünde durduğu, *TKP Leninciler Konferansı*'nın ısrarla vurguladığı bir fikrin, *barışçıl grevlerin bugün işlevini yitirdiği* fikrinin ne denli doğru olduğunu kanıtladığına işaret ediyor. (Maden-İş grevlerinin, İzmir ayaklanmasının, Tarsus olaylarının ve yüz kızartıcı Mersin 1 Mayısının dersleri tüm yoldaşlarca dikkatle özümlemeli, işçi sınıfına götürülmeli ve tüm “yasal” hayaller yerle bir edilmelidir.)

TKP içindeki ikinci anlayış, menşevik yelpazenin türlü çeşitli yayın organlarında temcit pilavı gibi kotarılan anlayıştır. Onlara göre Türkiye'de devrimci durum yoktur. Ya da onlardan birinin dediği gibi, “devrimci durum olsa ne olur, olmasa ne olur, parti o denli güçsüz ki, devrimci durum var demek yanlış olur”. Onlara göre devrimci bir çıkış olasılığı yoktur, *ama* “faşizm tehlikesi reeldir”. Bu nedenle, devrim hedefini bir yana bırakın, önce bir “demokratik konumlarını koruma” aşaması olmalıdır (bak İ.Bilen'in Şubat 1980 tarihli *Barış ve Sosyalizm Sorunları*'ndaki yazısı). Bu aşamada, tekel dışı burjuvazinin partisi CHP'nin oynayacağı önemli bir rol vardır, onun için CHP'yi tedirgin edecek eylem çeşitlerinden sakınmak gerekir. Tariş olayları kışkırtmadır, provokasyondur. Silah kullanmak anarşizmdir, terörizmdir. Bu aşamada teknelci burjuvazi ile çatışmak doğru değildir. “1 Mayıs şurada şurada yapılmayacak” mı dedi, öyle olsun. İstanbul'da? Provokasyona gelmeyelim, Mersin'de yaparız. “Kızıl bayrak taşıyamazsın, ‘İstiklal Marşı’ dışında marş söyleyemezsin, Türk büyükleri dışında resim taşıyamazsın” mı dedi, öyle olsun. Biz bu kez “şen ola düğün”ü söyleyelim, sonra yapacağımızı biliyoruz! Günün en önemli görevi, tüm enerjiyi sendikal harekete yoğunlaştırmaktır.

Görüldüğü gibi, TKP'deki iki çizginin farklılığı derindir. Oportünistler, devrim ve ayaklanma konusunu ağızlarına almıyorlar, “reel” tehlikeye karşı CHP'yi etekliyorlar. Lenincilere göre ise, devrim ve ayaklanma giderek yakın görev oluyor. Bu nedenle, her çeşit “yasal sınırlar” basitliğine karşı amansızca savaşmak, en başta parti örgütlenmesi olmak üzere *illegal* örgütlenmeyi başa almak, legal sendikal hareketi yaşamdaki mütevazı yerine oturtmak gerekiyor.

TKP'deki iki çizginin aslına sadık özeti böyledir.

³ V. İ. Lenin, “Russian Revolution and the Tasks of the Proletariat”, *Collected Works*. Vol.10, pp. 142-145.

Yeri gelmişken bir noktaya değinelim. Oportünist teoriler, yaşamın ve Lenincilerin bunalıcı baskısı altında sürekli yenileniyor. Ama bu yenilemeler, anlayışlarının özünü hiç değiştirmiyor, yalnızca daha büyük çelişkilere düşmelerini getiriyor. Bunun son örneği İ. Bilen’in Şubat 1980 tarihli *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisinde yayınlanan “Sömürü ve Baskı Politikasına Karşı Ulusal Demokratik Güçler” adlı yazısıdır.

İ. Bilen bu yazısında şöyle diyor: “Bugünkü somut politik görevimiz, demokratik konumları gericiliğe karşı savunmak ve bunları daha da genişletmektir. Bu da ancak halkın demokrasi hareketini, yığın savaşımını güçlendirerek gerçekleştirilebilir. Bu hareket, emperyalizmin, te-kellerin konumlarına karşı güçlü bir atılım çevreni taşıyor ve ileri demokratik devrim için savaşımında çıkış noktasını oluşturuyor. (*Buraya dek ve yalnızca bu sözlerde bir yanlıştır, eğer ‘yığın savaşımları’ nı doğru anlıyorsa-R.Y.*) Böylesi bir hareket ancak en geniş demokratik güç-lerin eylem birliğiyle gerçekleşebilir. Bu hareket ulusal demokratik cepheyle özdeş değildir, bileşimi bakımından ondan daha geniştir (*İşte burada sapıtıyor ve yukarıdaki doğruları da ne-reye bağlamak için söylemiş olduğunu açığa vuruyor. Böyle bir birlik ‘devrim için çıkış nokta-sı’ oluşturacaksa kendileri açısından UDC ile özdeş olması gerekmez mi? Anlaşıyor ki, bu birlik ‘devrim için çıkış noktası’ değil, kendi başına bir aşamadır-R.Y.*)”. Böyle diyor İ. Bilen, ve hemen ekliyor: “CHP’yi eylem birliğine çekmenin nesnel olanakları vardır”... Bu, “en geniş demokratik güçlerin eylem birliği” dediği hareketin “*politik programı*”nın “daha sınırlı, güncel” amaçlarını da şöyle açıklıyor:

“Böylesi bir eylem birliği için politik program, daha geniş güçlerin uğrunda sa-vaşabileceği daha sınırlı, güncel amaçlara yönelmelidir. Günümüzde bu amaçlar şu ağırlık noktalarında toplanabilir:

“– Emperyalist baskılara, NATO dayatmalarına, gericiğin demokratik özgür-lüklere karşı saldırılarına, artan faşizm tehlikesine karşı savaşım.

“– Ekonomik bunalımın yükünün emekçi halkın sırtına yüklenmesine karşı sa-vaşım.

“– Kürt halkına karşı uygulanan ulusal baskıya, ulusal ayrıcalığa, Türk şove-nizminin körüklenmesine karşı savaşım”.

“– Barış, askersel yumuşama, silahlanma için, emperyalizmin Türkiye’deki egemen çevreler aracılığıyla Ege denizinde ve Kıbrıs’ta düzenlediği provokas-yonlara karşı savaşım”.

İ. Bilen’in bu yazısı son derece tutarsız ve ciddilikten uzak bir yazıdır. Bunlar bir yana, bu yazının önemi, yıllardır satır aralarına sızdırılan, ileri demokratik halk devrimi öncesinde bir başka aşamanın yer alacağı görüşünün ilk kez açıkça, “remi” olarak söylenmesindedir. Bu bu-luşun devrim teorisini ilgilendiren yanı, yazımızın kapsamı dışında kalıyor, bizi şimdi ilgilendi-ren yönlerine değinelim.

Birincisi, bu aşamanın “güncel ama sınırlı” dediği amaçları, yine kendisinin aynı yazıda da-ha önceki bölümlerde yazdığı gibi, *ileri demokratik halk devriminin* amaçları arasındadır. Hiç de sınırlı değildir, ancak devrimle elde edilebilecek amaçlardır ve ne yazık ki CHP’nin ölesiye korktuğu amaçlardır.

İkincisi ve bizi bu yazıda asıl ilgilendiren yönü, bu amaçları sıralayarak İ. Bilen’in düştüğü derin çelişkidir. Biz bu amaçları gönülden kabul ediyoruz. Ne var ki, bu amaçlar, ayaklanma-yı-devrimi anlatmıyorsa boş sözlerdir, lafazanlıktır, göz boyamacılıktır diyoruz. İkinci maddeye bakın! Nasıl karşı konacak? Bugün işçilerin karşısında yalnız polis yok, düzenli ordu ve özel

işletme güvenlik ekipleri var. Türkiye'nin *bugünkü* ortamında, “ekonomik bunalımın yükünün emekçi halkın sırtına yüklenmesine karşı savaşım” dediğimizde, “yığın savaşımını güçlendirme” dediğimizde, *kaçınılmaz olarak*, otomatik olarak işçileri devrimci karşı koyuşa, çarpışmalara, barikat savaşlarına çağırıyoruz demektir. İşçi grev yapıyor, sürüler saldırıyor, panzerler duvarları yıkıyor. Karşı koyma diyorsan, grevi sürdüreceksen nasıl sürdüreceksin? ... Görüldüğü gibi, bu hedef *bugün* işçi sınıfını devrimci karşı koyuşa, barikata çağırın bir hedeftir. Bilen'in saydığı öteki maddeler de öyledir.

Peki, bu ne zavallı mantıktır ki, bir yandan yığınları devrimci eyleme çağırır, öte yandan devrimci bir ortam yoktur der, devrimci eyleme provokasyon der, CHP'yi birliğe çağırır, madden işçisini uslandırmaya çalışır, 1 Mayıs'ı Mersin'deki gibi “kutlar”?

2. EKONOMİK VE TOPLUMSAL ORTAM

15 Ağustos 1979 tarihli *İşçinin Sesi*'nde yayınlanan "Savaşımın Sonunu Kadrolar Belirleyecektir" adlı yazımızda, "enflasyon %70'in üstünde, işsizlik %20'nin üstünde, endüstri yarım kapasiteyle çalışıyor, siyasal cinayetlerin sayısı günde 3-5'e vardı" demiştik. Aradan bir yıla yakın zaman geçti, bugün enflasyon %100'ün üstüne çıktı. Endüstri çalışma kapasitesinde "iyiye doğru" ufak bir gelişme oldu, bugün %60 dolaylarındadır. Siyasal cinayetlerin sayısı günde 6-8 arasına yükseldi.

Endüstri yatırımlarında bir iyileşme yok. Ekonomik ve siyasal ortamın belirsizliği, ham madde yokluğu, döviz "dar boğazı", bu durumun başlıca nedenleri arasındadır.

Derin bir enerji bunalımı vardır. Merkez bankası, 1980 yılında dışsatım 3,5 milyar dolara ulaşabilirse, bununla ancak ham petrol ve petrol ürünleri dışalımını karşılanabilecektir diye yorum yapıyor.

Finans-kapital, ülkeyi içine soktuğu yıkımı, emperyalizme daha fazla bağlanarak çözmeyi amaçlıyor. Ne var ki, finans-kapitalin önemli kurtuluş kapısı olarak gördüğü yabancı sermaye bir türlü *istenen ölçülerde* gelmiyor. Demirel hükümeti, dış borçları Türk Lirasıyla ödemeyi, bu para ile yabancı şirketlerin Türkiye şirketlerini satın almasını, ya da ayrı yatırım yapmasını önerdi. Bu yola gitsinler diye her kolaylığı sağladı. Bu çabalar sonunda, son aylarda Batı basınının, "uluslararası iş çevrelerini Türkiye'ye karşı yeniden uyanan ilgisi" diye yorumladığı bir gelişme oldu. Örneğin, Daimler Benz, yılda 25-30 bin dizel motorluk kapasitede bir projeyi Türkiye'ye verdi. MAN, dizel motorları ve ticari araçlar (kamyon vb.) üretecek, 30 milyon dolarlık bir fabrika önerisi yaptı. Kısa bir süre önce Citroen, yaklaşık 500-900 milyon dolarlık bir yatırım ile otomobil fabrikası kurma planlarını açıklamıştı... Yine de, bunlar şimdilik denizde bir damla olmaktan öteye değildir.

"Emperyalist basın uzun bir süredir Türkiye için *kaçakçılığın yasallaştırılmasını* savunuyor. Emperyalist basının 'paralel ekonomi' adını taktığı kaçakçılıktan Türkiye'ye yılda *en az* 4 milyar dolar giriyor. Bu kaçakçılığın çok büyük bölümü silah, baz morfin-eroïn, altın, çelik ve öteki endüstriyel maddeler kaçakçılığıdır. Eskinin ünlü sigara kaçakçılığı artık 'ufak' köpekbalıklarına düşmüştür. Son yıllarda dünya çapında ün kazanan 'Türkiye Mafyası' üstte saydığımız kaçakçılarla uğraşılıyor. Son 15 yılda 'ele geçirilen' tüfek sayısı 32 milyondur. 1978'den bu yana Türkiye'ye 100.000 ton işlenmiş çelik kaçak olarak sokulmuştur. Merkez Bankası'nın Batı Avrupa'da yaptığı araştırmalara göre 1977'de Türkiye'ye 110 ton, 1978'de 88 ton altın kaçak olarak sokulmuştur".⁴

Menşevikler ve sendika ağalara, "gerçekçi ücret, alınabilir ücrettir" diyerek toplu sözleşmelerde işçileri burjuvaziye satmaya devam etsinler, dört kişilik bir ailenin yalnızca mutfak gideri, Nisan 1980'de 10.464 TL oldu.

İşçi ücretlerine bakarsak, brüt ücretler Eylül 1971'de günde 39.32 TL iken, Eylül 1979'da 292,74 TL oldu. Büyük bir artış gibi gözüküyor, tam %644'lük bir artış! Oysa aynı dönemde

⁴ R. Yürükoğlu, "Toplumsal Gelişmeler ve Savaşımımızın Anlamı" *İşçinin Sesi*, 6 Şubat 1980, sayı:122.

fiyat artışı %675'tir. Demek ki, brüt ücretlerde 8 yılda %3,9'luk bir gerileme olmuş ve reel brüt ücretler 1979'da 37.78 TL'ye düşmüştür.

Net günlük ücretlerin durumu daha da berbattır. 1971 yılında net günlük ücret 31.70 TL iken, 1979 yılında 160,62 TL olmuştur. Oysa aynı dönemdeki fiyat artışlarını dikkate alınca, 1979'da reel ücretler 20.73 TL olmaktadır. Demek ki, işçi ücretlerinde son 8 yılda %35 oranında bir düşüş olmuştur!

İşsizlik çığ gibi büyüyor. Her kapitalist ülkede olduğu gibi bizde de çalışma istatistikleri en güvenilmez istatistiklerdir. Buna karşın, Batı kaynaklarının verdiği işsizlik oranı %25'tir. Her yıl 500.000 kişi çalışacak yaşa geliyor. Bunların en fazla 80.000'i endüstride, 120.000'i hizmet sektöründe iş buluyor. Son 15 yılın en önemli toplumsal olgularından biri olan kırsal alanlardan kentlere yoğun göç sürüyor. Yıllardır iş arayıp bulamayanların sayısını gazeteler 1 milyon 216 bin olarak veriyor.

Yurdumuzda yaşamak gerçekten bir hüner oluyor. Evinde yeşillik, hatta sebze yetiştirenlerin sayısı hızla artıyor. Olta balıkçılığı, eğlence değil, ciddi bir doyum yolu oluyor. Akıl almaz meslekler türüyor. Kuyrukçuluk (özel olarak kuyruğa girerek yerini arkada duranlara satmak), uhuculuk (pasaport resmi yapıştırmak için bir sıkımlık uhu satmak) vb.

Ancak bir-iki yönüne değindiğimiz bu yaşam koşulları, halk sınıflarında derin bir öfke büyütüyor. Son Tarsus olayları bunun en güzel göstergesidir. Bir başka gösterge de işçi grevlerinin yayılmasıdır. 23 Nisan'da Maden-İş'in yaptığı açıklamaya göre, MESS'e bağlı 60 işyerinde 25 bin işçi grevedir. Genel-İş'te grevler var. Tekstil'in 41 işyerinde 16 bin işçi grevde. Türk-İş'e bağlı Hava-İş'in grev kararı var. En önemlisi, 1980 yılında Türk-İş'e bağlı sendikalar, değişik işkollarında toplam 760.000 işçi için toplu sözleşme bağlayacaklar.

Tekelci burjuvazi, ortamın patlayıcılığını menşeviklerden çok daha iyi görüyor. Devlet ve özellikle ordu eliyle baskı ve terörü Cumhuriyet tarihinin görmediği boyutlarda yoğunlaştırıyor. İşletmelerde özel güvenlik ekiplerinin kurulması, polisin yetkilerini genişletme yasası, olağanüstü hal yasası, vb., bunlar hep burjuva devletin halk sınıflarına karşı kendini güçlendirme ve sağlamlaştırma çabasının parçalarıdır.

Yurdun geniş bir bölümünde sıkıyönetim var. Sıkıyönetim, olağan dönemlerde uygulanan olağan bir yöntem değil, olağanüstü dönemlerde başvurulan çıplak zorbalık yöntemidir. Sıkıyönetimin olmadığı bölgelerde de "sivil sıkıyönetim" var. Tüm bölgelerde sürekli ve sistemli kuşatmalar ve semt semt operasyonlar yapılıyor. Her defasında yüzlerce emekçi gözaltına alınıyor, ya da tutuklanıyor. Şu ya da bu nedenle gözaltına alınan herkese işkence yapılıyor. Tüm fabrikalar, işyerleri, öğrenim birimleri, emekçi semtleri, stratejik caddeler, kentlerin giriş çıkışları ve işlek yerleri kolluk güçleri ve zırhlı araçlarla tutulmuş durumdadır. Her yer polisin ve jandarmanın işgali altında. *Yurdumuz düşman işgali altında!* (Opörtünistler sokağa da mı çıkmıyorlar, bu durumu görsünler.)

Siyasal cinayetler, toplu kırımlar hızla artan bir eğri çiziyor. Yalnızca Ecevit'in iktidarı sırasında, yani 22 ayda, 2.444 kişi öldürüldü, 10.000 kuşu yaralandı. Demirel hükümetiyle bu gidiş daha da hızlandı. Türkiye iç savaşa gidiyor. Tekelci burjuvazi, daha zaman varken bu gidişi kendi lehinde durdurabilmek için, devrimci güçleri ezmeye yöneliyor. Halk sınıflarına, devrimcilere, komünistlere karşı şiddet uyguluyor.

Kısaca çizdiğimiz bu çerçeve hiç de olağan durumlara benzemiyor. İdeolojik savaş çok önemlidir ama yanlış teorileri asıl yaşam çökertir. Ve yaşam tüm oportünist basitlikleri yerle bir ediyor. Devrimci durum sürüyor. Ancak kansızlar bu gerçeğe gözlerini kapıyor.

3. DEVRİMCİ HAREKETTE BUNALIM

KISA BİR DÖKÜM

Türkiye'nin genel ortamı yukarıda özetlediğimiz gibiyken, devrimci güçlerin durumu, açık ve kesin bir yargıyla, kötüdür. Teorik düzey iyice düştü. Militan akımlar teoriyi tam anlamıyla boşlarken, “teori”de bir takım entelektüellerin egzantrizmine takılı kaldı. Son bir yıl içinde, Türkiye'deki deyimiyle tüm “siyasetler” en az birer kez bölündüler. Yani bu bir yıl, Türkiye'de devrim hareketi için yeniden bir hızla bölünme dönemi oldu. Öte yanda, tüm guruplar içinde siyaseti bırakma iyice yaygın bir olgu olarak belirdi. Devrimci güçler, karşı-devrim güçleri karşısında geriledi. Ülkenin ekonomik ve toplumsal ortamıyla devrimci güçlerin durumu arasındaki çelişki apaçık ortaya çıktı. Yazımızın başından sorduğumuz soruyu gündeme getiren de bu durumdur.

Devrimci cephedeki bunalımın nedenlerine ve alınması gereken önlemlere geçmeden önce belli başlı akımların ve örgütlerin durumlarına kısaca bakalım.

TKP'nin menşevik kanadının durumu gerçekten çok kötüdür. Bunu örtmek için yaptıkları tek şey, Lenincilere saldırmaktır. Oysa bu da, saflarındaki dağılmanın daha derinleşmesine yol açıyor. Dağınıklık, salgın hastalık gibi ilerliyor.

Menşeviklerin dağılışı, siyasetsizlikten kaynaklanıyor. Özellikle son dönemde iyice yılgınlık yayıyorlar. Faşizm tehlikesi “reel”dir diyerek ve başka bir şey demeyerek, devrimci bir patlama olasılığının olmadığı, faşizmin gelmesinin artık kaçınılmaz olduğu görüşünü aşıyorlar. Böyle bir değerlendirme yaptıktan ve teslimiyetçi bir psikoloji yarattıktan sonra, bol keseden savurdıkları “genel direniş” gibi belgileri kimseyi aldatamıyor. Tersine, böyle belgeler kendi saflarında daha beter dalgalanma yaratıyor.

Menşevik kanatta ortaya çıkan bir yeni olgu da aralarında çatışmanın artık iyice su yüzüne çıkmasıdır. (İlerliyorlar!) Son olarak Ege'de dağıtılan Merkez Komite bildirisi bunun güzel bir göstergesidir: Ege'de MK bildirisi diye bir bildiri dağıtıldı. Bu bildiride, CHP sosyal-demokrattır. *İşçinin Sesi*'nin görüşleri zaten bizim eski görüşlerimizdir deniyor. Bildiriyi dağıtırken de, Avrupa'daki oportünistleri attık, Partizan kliğini de kongrede atacağız diyorlar. İşin ilginç yönü, Politik Büro'nun bu bildiriden haberi olmayışıdır. Bazı Polit Büro üyeleri bu bildiriye yoldaşlarımızdan öğreniyorlar. Bunun hemen ardından bildiri herkesten geri toplanıyor. Böyle bir durum var.

Sonra, menşevikler, burjuvazinin artan saldırıları karşısında pek çok çalışma alanından kadrolarını geri çektiler. Birçok alanı boşalttılar. Fabrikalardan, yığın örgütlerine, semt çalışmalarına dek. Önde gittikleri tek nokta galiba budur! Ne var ki, Türkiye'nin ortamında önce, zamandan önce geçtikleri bu taktik, daha beter dağılmalarına neden oldu. Çünkü menşevik kanadın bir özelliği vardır, güce tapar. Kalabalık olmayınca güçlülük duygusu balon gibi söner.

Her şeylerini bağladıkları sendikal çalışmada da durumları kötüdür. Maden-İş grevleri çok kötü gidiyor. Kademeli grev dediler, işçilerden tepki görünce geri çekildiler. Açıkçası, Ma-

den-İş yönetimi bocalıyor, sürekli çelişik tutumlar alıyor ve hiç laf değil, tabanı kayıyor. Pek çok yerde grev oylamalarını yitirmeleri bunun göstergesidir. İskenderun Demir-Çelik’de ve İzmir BMC’de toplu sözleşme yetkisini yitirdiler. Profilo, Demirdöküm ve Sungurlar’da olanları biliyoruz. Lastik-İş’ten tasfiye ediliyorlar. İlginç bir haber de, geçmiş dönemde Tekstil’e geçen işçileri menşeviklerin, Türk-İş’in sendikası Teksif’e yeniden geçmeye teşvik etmeleridir. Tüm bu gelişmeler iplerin tümüyle elden kaçmış olduğunu gösteriyor.

Menşeviklerdeki dağılmanın düzeyini gösteren güzel bir örnek, son zamanlarda özellikle İstanbul’da çok sayıda oportünistin CHP şemsiyesi altına sığınmak için bu partiye üye kaydolmasıdır.

Fakat dağılmanın en önemli göstergesi, siyaseti bırakmanın oportünist saflarda aşırı yaygınlaşmasıdır. TKP’den, özellikle İKD ve İGD’den yığınla insan siyaseti bırakmaktadır.

TİP’de geçtiğimiz yıl içinde TKP ile bütünleşmeye eğilimi güç kazanmaya başladıktan sonra eski *Yürüyüş* kadrosu TİP’den ayrıldı ve *Sosyalist İktidar* dergisi çevresinde birleşti. TİP’in son dönemde kabul ettiği “tek parti–tek cephe” ve “demokratik aşama” görüşlerinden sonra İstanbul Beykoz ilçesi gibi bazı örgütler *Sosyalist İktidar*’ı desteklemeye başlamışlar.

Bu bölünmenin dışında, TİP’de iki ayrı gurup daha oluştu. Borancılar, “tek parti–tek cephe”yi savunuyorlar. “TKP ve TİP iki ayrı partidir, bunların birleşmesi söz konusudur” diyorlar. Bunun dışında bir de zaman geçirmeden TKP’ye katılmak isteyen bir gurup var. Bunlara göre TİP parti değildir, yapılacak şey TKP’ye katılmaktır.

Emeğin Birliği’ne gelince, önce *Birlik Yolu* vardı. *Emeğin Birliği* ve *Kitle*’nin, kalıcı işbirliğine Türkiye’de ilk örnek diye sundukları o birlik dağıldı. Ardından, *Emeğin Birliği* bir daha bölündü. *Drej* gurubu çıktı ve eski THKO’yu canlandırmak amacıyla kolları sıvadı. *Emeğin Birliği* zaten Türkiye’de belirli bölgelerde vardı, şimdi hızla eriyor.

SGB–Kitle, *Birlik Yolu* dağılınca bir parti kurdu, TKP–Birlik. Herhalde bir MK kurabilecek denli üye bulmuşlardır.

Dev–Yol önemli bir güçtür. Çelişik durum gösteriyor. Kendisine “armağanlar” sunulmayan bölgelerde güçlenemiyor, tersine, geriliyor. Özellikle menşeviklerle Kurtuluş’un armağan bulunduğu bölgelerde boşluğu kaparak güçlendi. İstanbul’daki göreceli gelişmesi menşeviklerin, Karadeniz’deki gelişmesi Kurtuluş’un çözülmesi sonucudur. En hızlı gerilediği yer de, belki şaşırtıcı ama Ankara’dır.

Dev–Sol’la olan bölünmesinden sonra bu yıl önemli bölünmeye uğramayışı, eşgüdüm, yönetim birliği ve anlayış bütünlüğüne sahip olmayan bir “cephe” yapısı nedeniyle. Gevşek yapısı, bölünmeyi geciktiren bir rol oynamıştır.

Dev–Sol, İstanbul’da gücünü koruyor. 12 Mart ve 30 Mart eylemlerinde etkili. Fakat Türkiye çapında Dev–Sol’dan söz edilemez.

Halkın Kurtuluşu, geçtiğimiz yıl içinde gelişen bir iki akımdan biridir. Kadroları militan. Yönetimde bölünmüşlerdi. Metin Yıldırım Türk’ün ölümünden sonra bir kuruluş kongresiyle TDKP’yi kurdular. Arnavutluk ile iyi ilişkileri olduğu görülüyor. Sağlam bir ideolojik temele sahip, oturmuş bir hareket değildir, yeni oluşumlara gebedir.

Kurtuluş, son yıl içinde her yerde eriyor. En önemli bölgesi olan Karadeniz’de çöktü. Mersin ve Seydişehir’de belirli bir gücü var. Saflarında siyaseti bırakma yaygın.

TSİP. Nerede? Kalan birkaç tanesi de ilerlemeci oldu.

Sendikaların durumu da hiç iyi değildir. *TKP Leninciler Konferansı Kararları*'nda işaret edildiği gibi, Türkiye'nin ortamı, "sendikaları kendi alanlarında bile tek başına yetersiz kılmaktadır". Toplumsal ortam sendikaları aşılıyor ve bu örgütleri derin bunalıma sokuyor. İşçiler üzerindeki sendikal etki zayıflıyor. Bunun sonuçları iyi de, kötü de olabilir. Devrimci bir çekim merkezinin, gerçek bir öncü partinin varlığında yararlı sonuçları olur. Böyle bir merkezin yokluğunda, büyük ağırlığıyla CHP'ye, küçük bir yanıyla da küçük burjuva devrimciliğine yarar.

TÖB–DER tam anlamıyla felç olmuş durumdadır. Hem kendi içindeki bölünme, hem artan polis baskısı ve sürgünler, bu örgütü çözdü. Bu çözümlenin günahı yine büyük ölçüde menşeviklerin sırtındadır. Onlar, örgütü bölerek daha başta savaşılamaz duruma soktular.

Odaların durumu sendikalardan farklı değil, belki daha kötüdür. Bildiğimiz örgütsel yapıları bugünkü savaşım düzeyinin isteklerini karşılayamaz. Odalar çalışmıyor.

Kürt örgütlerine gelince, Türkiye Kürdistanı'nda dört tane ana güç var: PKK, KUK, DDKD, DHKD. Bir de, İzmir ve Mardin çevresinde örgütlü İzmir DDKD ve Bitlis çevresinde ve Avrupa'da örgütlü Özgürlük Yolu var. Bunların dışında TKP, Dev–Yol, Kawa, Rızgari, Ala Rızgari, Halkın Kurtuluşu, Kurtuluş, vb., özellikle PKK eliyle silinmiştir.

Bu dört hareket arasında kanlı çatışmalara varan kavga vardır. Ayrıca hepsinin kendi içlerinde ciddi sorunları vardır. Özellikle DDKD ve DHKD'nin.

TKP'nin Kürdistan'daki durumu acıklıdır. Gide gide Diyarbakır ve Lice'de belli bir güçleri kalmıştı. Geçtiğimiz aylarda TKP Kürdistan yöneticileri partiden ayrılınca bunlar da yok oluyor.

* * *

Devrimci güçlerin durumu üstüne yaptığımız bu kısa özet tek bir sonuca işaret ediyor: Ciddi bir *bunalım* vardır. Ekonomik ve toplumsal ortamda iyiye değil, kötüye doğru bir değişiklik olduğu halde, devrimci güçlerde de kötüye doğru bir değişiklik vardır. Bu çelişik gözükken durumu açıklamak gerekir.

DEVİRİMCİ HAREKETTEKİ BUNALIMIN NEDENİ

Bir yanda ekonomik ve toplumsal kaos, öte yanda devrimci harekette bunalım. Bu ilk bakışta çelişki gibi geliyor, ama değildir.

İşçinin Sesi, devrimci hareketteki bunalımı ve nedenini bir yıl önceki 101. sayısında değerlendirmişti. Hiçbir parti, hiçbir örgüt, devrimci durumun dayattığı görevleri yerine getirmeye hazır durumda değildir, bu nedenle tüm hareketlerde huzursuzluk, bunalım, kargaşa vardır demişti. Aradan bir yıl geçti ve o kargaşalar bölünmelerle sonuçlandı. Gelişmeler değerlendirme-nin doğruluğunu kanıtladı.

O değerlendirmeyi bir daha okumakta bugünü anlamak açısından yarar vardır:

"Lenin'in dediği gibi, bir ülkede devrimci durum var da işçi sınıfı ve öteki devrimci güçler vurup devirecek denli örgütlü değilse, yani özne geri kalıyorsa, o ülkenin çürümesinden başka sonuç doğmaz. Alt sınıfların eskisi gibi yöne-

tememeleri kendi başına devrimi değil, çürümeyi getirir. Ancak bunlara yeterince güçlü bir öznel öge katıldığında devrim başarıya ulaşır.

“Ülkemiz çürüyor çünkü öznel öge çok geri kalmaktadır. Sol, devrimci cephe çok dağınıktır. ‘Vurup devirecek’ güç yoktur ortada (...) Böylece solda hiçbir parti, hiçbir örgüt devrimci durumun, nesnel ortamın yüklediği görevleri yerine getiremiyor.

“Açıkçası, Türkiye’de nesnel ortam, öznel ögeden önde gidiyor. (...)

“Türkiye’de nesnel ortamın öznel ögeden önde gitmesi, soldaki tüm örgütlerde *iç rahatsızlık*, bunalım getiriyor. Yurdumuzdaki devrimci durum, buna hazır olmayan tüm parti ve örgütlerde bunalım, kriz olarak yansıyor. Bir başka deyişle, soldaki tüm örgütlerde görülen *iç rahatsızlık*, bunalım, devrimci durumun ürünüdür, yansımasıdır. (...) Olaylara, süreçlere bilimsel bakacaksak, tıkanıklığın gerçek toplumsal nedeni devrimci durumdur, daha doğrusu devrimci durumun acilleştirdiği görevleri yerine getiremeyiştir.

“Bir şey daha söyleyelim. *Önümüzdeki dönemde devrimci durum daha üst aşamalara yükselirse ki yükselicektir, bu tıkanıklık, bunalım, ne dersiniz deyin, iyice derin bir kriz durumunu alacaktır. Bu kaçınılmazdır.*”⁵ (abç)

Evet, devrimci güçlerin bugünkü durumunun ana nedeni, devrimci durumun yokluğu değil, tersine, giderek daha derinleşip olgunlaşması ama öznel ögenin bu gelişmenin çok gerisinde kalmasıdır. Bu da ne yazık ki, devrimler tarihinde sık rastlanan bir durumdur. Tarihte pek çok ülkede devrime elverişli ortamlar birkaç kez doğdu, ama içlerinden ancak birkaç tanesinin devrimci güçleri bu olanaktan yararlanarak devrim yapabildi.

Devrimin öznel ögesinin karşıtı, karşı-devrim güçlerinin durumudur. Bu nedenle, Türkiye’de devrimin öznel ögesindeki geriliği, devrimci güçlerin bugünkü durumunu değerlendirirken, madalyonun o yüzünü de ele almak gerekir.

Karşı-devrim cephesinin içindeki çelişki ve çatışmaların derinleşmesine ve keskinleşmesine karşın, bunların örgütlü güçlerinin, ortamı karşılamakta devrimin örgütlü güçlerinden en azından şimdilik daha başarılı oldukları görülüyor. Karşı-devrimin örgütlü güçleri, hem kurmaylık, yönetim kadroları açısından, hem örgütlenme düzeyi ve somut güç açılarından, devrimin örgütlü güçlerinden daha iyi durumdadır. Böyle bir durum var. *İşçinin Sesi*’nde bu gerçeğe işaret etmiş ve şöyle demiştik:

“Türkiye devrimci güçleri büyük bir dağınıklık içindedir. Sınanmış, denenmiş, geniş çevreler üstünde saygınlığı olan bir kurmay kadrosu yoktur. Gericiliğin en büyük üstünlüğü buradadır.”⁶

Karşı-devrim güçlerinin *bugünkü* taktiği de artık iyice açığı çıkmıştır. Azar, azar, ama sistemli ve sürekli biçimde toplumumuz üstünde baskı vidalarını sıkıştırıyor. Memorandumlarla, “yarından sonra şöyle olabilir” yollu restlere, keskin dönüşlere gitmeden, burjuva devleti eliyle çöküyor. Türkiye burjuvazisinin ustalığını, yüzyıllardan devraldığı devlet yönetme geleneğini burada görüyoruz. Ortamın çok önünde gitmiyor, paniğe kapılıp sersemliyor. Tekme yerine boynuz vurmuyor. Yarın, yığınların saldırısı arttığında yapmayacağı yoktur ama bugün biçimsel parlamenter örtüyü atmadan baskı mekanizmasını adım adım sıkıştırıyor. İki gün sonra ba-

⁵ R. Yürükoğlu, “Her şeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir”, *İşçinin Sesi*, 15 Ağustos 1979, sayı:101.

⁶ R. Yürükoğlu, “Toplumsal Gelişmeler ve Savaşımımızın Anlamı” *İşçinin Sesi*, 6 Şubat 1980, sayı:122.

kıyorsun, Türkiye iki gün önceden farklı olmuş. Bugün, 12 Mart'la kıyaslanmayacak denli büyük bir zorbalık hüküm sürüyor.

Leninciler, “faşizm MHP ile sınırlı değildir” dediklerinde oportünistler karşı çıkmışlar, “MHP’yi aklıyor” demişlerdi. Oysa bugün iyice anlaşılıyor ki, faşizm MHP ile sınırlı olsa, karşı-devrim ordusu, polisi, jandarması, bürokrasisi vb. olmasa, devrimci güçler, bu dağınık durumlarında bile MHP’yi ve itlerini yarım saatte ezer de öteki tarafına geçer.

Leninciler, o tartışma içinde, faşizmin Türkiye’ye MHP eliyle gelmesi akla uzaktır: bugünkü uluslararası ve ülke içi koşullarda MHP yoluyla bir faşizm olası değildir: asıl olası olan, faşizmin devlet eliyle yerleştirilmesidir demişti. Faşizm konusunun artan önemini göz önüne alarak, faşizm konusundaki Leninci görüşleri bir daha özetlemekte yarar vardır.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye’de faşizm sorununu üç düzeyde ele almış ve her üç düzeyde ortaya çıkan sonuçların, anti-faşist savaşımın anti-emperyalist ve anti-tekelci savaşımına bütünlümesi gereğini gösterdiğine işaret etmiştik: 1) Faşizm tehlikesinin genel ekonomik temeli (ki bu, faşizmin yapısal bir istek olduğunu açıklar), 2) Faşizmin acil bir tehlike oluşunun nedeni, 3) Sosyal-demokrasi ve faşizme karşı tutumu (ve bununla birlikte MHP değerlendirmesi). Ve “Türkiye’de faşizm MHP ile sınırlı değildir, faşizm finans-kapitalin seçimidir” diyerek bağlamıştık.

Bunun ardından, 15 Ağustos 1979 tarihli, “Her şeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir” adlı yazımızda da şöyle yazmıştık:

“CHP’nin, ya da herhangi bir başka burjuva gücünün ‘anti-faşizm’ine bel bağlamayın diyoruz. Onlar MHP’nin üstüne yürüyemezler. Yürürlerse, halkımızın işçisiyle, köylüsüyle faşizmin üstüne yürüdüğünü görüp, devrimci bir patlamayı önlemek için ‘yürürler’. Ya da ipliği pazara çıkmış, *bugünkü ulusal ve uluslararası koşullar altında iktidar şansı olmayan MHP’ye vurarak öteki faşist güçleri iktidara itmek için ‘yürürler’* diyoruz.

“Gerçekten, faşist bir iktidar olasılığı üstünde düşününce görürüz ki, *bugünkü uluslararası ve ülke içi koşullar altında MHP eliyle bir faşizmdense, ‘demokratik ve yurtsever ordumuz’ eliyle ya da ardında onun durduğu Kemal Satır gibi ‘tarafsızlar’ eliyle bir faşizm çok daha olasıdır*” (abç).

Bugün olan da işte budur. Ve Türkiye, bir yıl önceki Türkiye değildir.

Devrim ve karşı-devrim etki-tepki içinde ilerler. Karşı-devrimin işçi sınıfına ve öteki devrimci güçlere tepkisi, onlara saldırısının şiddetine oranlıdır. Ama her zaman etkinin biraz üstünde durmaya çalışarak. Devrimci tepki de aynı yolu izler, izlemek zorundadır. Sınıf savaşı böylelikle yükselir, güzelleşir. Bu tırmanış, insan isteklerinden bağımsız, toplumsal bir olaydır. Etkiye oranlı tepki (yani biraz üstünde duran) gösteremeyen taraf yenilecektir.

Buraya dek söylediklerimizi özetlersek, Türkiye’nin ekonomik ve toplumsal ortamı çok elverişli olduğu halde devrimci güçlerin bir yıl içinde salgın gibi her örgütüyle ikiye, üçe bölünmesinin altında yatan en önemli neden, devrimin öznel ögesinin geri düzeyidir. Sendikaların Sesi mi, TKP’nin Sesi mi olduğu belli olmayan radyosuyla, ruhsuzluk, pısrıklık yayan yayınlarıyla TKP bugün devrimin öznel ögesi değil, oportünistlerin özel ögesi durumundadır. TKP’nin Leninci kesimi ise ülkenin siyasal gelişmelerine yön verebilecek denli güçlü değildir. Bunun dışında, halk yığınlarıyla bir türlü kaynaşamayan “sol”lar da, öteki çeşit çeşit pasifist küçük burjuva sosyalizmleri de bu rolü zaten oynayamıyorlar.

Devrimin öznel ögesi varsa, karşı-devrimin de vardır. Bugün onların “öznel öge”si, ordu-suyla, devletiyle bizden daha ileri durumdadır. Çelişki gibi gözükten olgunun önemli bir nedeni de budur.

Görüldüğü gibi, devrimci güçler açısından pek parlak bir çerçeve çizmedik. Ama gerçekçi olmak, ortamı olduğu gibi değerlendirmek zorundayız. Rastlantıyla bir doğruyu yakalayıp sonra imam değneğini bellemiş gibi onu yineleyen bir hareket olursak hiçbir şey yapamayız. Devrimci durum doğrusunu saptadın, yapış kuyruğuna git, öyle olamaz. Öncü olmaya adaylığını koymuş bir hareket, ülkenin her gelişme aşamasında doğruyu herkesten önce görüp ortaya koymak zorundadır. Türkiye'nin siyasal ortamı parlak değildir. Karşı-devrimin örgütlü güçleri, devrimin örgütlü güçlerinden daha güçlüdür ve bu sokakta da yansıyor. 1 Mayıs bunun somut göstergesidir. 1 Mayıs'ta devletin karşısında devrimci güçler gerilemiştir. Bunun da başlıca nedeni, işçi sınıfımızın, öncü parti adına layık bir örgüte sahip olmayışındır.

BUNALIMIN SONUÇLARI

Cumhuriyet tarihinde görülmemiş ekonomik ve toplumsal kaos, gericiliğin azıtan örgütlü saldırısı ve halk yığınlarının sahipsizliği koşullarında devrimci harekette ortaya çıkan bunalımın başlıca üç sonucu olmaktadır: 1) Bölünme, 2) Siyaseti bırakma, 3) Burjuva ve küçük burjuva görüş ve duygulara teslimiyet.

Bölünmeye önceki sayfalarda değinmiştik. Siyaseti bırakma da aynı derecede yaygın bir gelişmedir. Romatizmalı bir adam, yağmur yağacağını önceden sezer değil mi? Çünkü kemikleri sızlamaya başlar. Tam da bunun gibi, işçi hareketi içindeki, devrimci hareket içindeki gezginci, inançsız küçük burjuvaların kemikleri sızlamaya başladı. Gericilik, alışılmadık boyutlarda saldırıyor. Yağmur yağacak mı? Şimdiden kestirilemez ama gök bulutlu. Onun için, harekete şu ya da bu nedenle bulaşmış küçük burjuvalar yok oluyolar. Ne olur, ne olmaz!

Bunalımın üçüncü sonucu ise, devrimci hareket içinde burjuva ve küçük burjuva duygu ve düşüncelere teslimiyet olara beliriyor. Bunun bir ucu TKP'li menşeviklerin başını çektiği pasifist ve teslimiyetçi çizgi (en güzel örneği son Mersin 1 Mayıs), öteki ucu “sol”ların intihar uçuşlarıdır. İkisi de zararlıdır. Biri, toplumsal açıdan ödektir (kişisel düzeyde ödele olmayabilirler), öteki toplumsal açıdan yığittir (büyük çoğunluğuyla kişisel düzeyde yığitlik için yapmıyor, küçük burjuva o sıkışmışlığı içinde başka biçimde hareket edemiyor), ama ikisi de zarar veriyor. İkisi de sınıf savaşının tam bu ortamın istemediği yönlere götürüyor. Ortam ne teslimiyetçiliği, ne yığınlardan soyutlanmayı kaldırabilir. Tam tersine, yaşadığımız günler, yığınlarla her an daha iyi kaynaşma ve saldırı siyaseti istiyor.

SONUÇLARIN SERGİLEDİĞİ GERÇEKLER

Türkiye işçi ve devrimci hareketinde son yılda iyice ortaya çıkan üç sonuç başlıca *iki* gerçeği yansıtıyor.

Birincisi, devrimci cephedeki örgüt ve hareketlerin ideolojik olarak ve büyük çoğunluğuyla üye yapısı olarak da küçük burjuvalığını yansıtıyor. Bu savrulma, bu dalgalanma, bu moral bozukluğu başka bir şey anlatmaz.

İkincisi, aynı moral kırıklığı, aynı dalgalanma işçi sınıfının çeşitli kesimlerinde de görülmektedir. Bu da, işçi sınıfımızın büyük çoğunluğuyla genç bir sınıf olduğunu yansıtıyor. İşçi sınıfımızın büyük çoğunluğu işçiliğe yeni katılmadır.

Buraya dek tüm söylenenlerin *genel sonucu*: Karşı devrimin saldırısının gerçekten yoğunlaştığı bu dönemde, burjuva ve küçük burjuva duygu ve düşünceler işçi sınıfımızın üstüne kapanmış, onu adeta nefes alamaz bir duruma getirmiştir.

4. DÜŞMAN YENİLEBİLİR

İŞÇİ SINIFI DAHA YENİLMEMİŞTİR

Devrimci güçlerin bugünkü gerileyişi ve karşı-devrim güçlerinin göreceli üstünlüğü, devrim hareketi açısından belli bir süre gidecek bir yenilgiyi anlatıyor olabilir. Bir dönem gidecek bir gerici stabilizasyonun başladığını anlatabilir. Aslında, kudurmuş gericiliğe bakarak bu sonuca varmak oldukça kolaydır da. Eğer öyleyse, bu değerlendirme doğruysa, yeni bir dönem başlıyorsa, halk ayaklanmasına yönelik taktiklerin bırakılması ve yeni döneme uygun taktiklere geçilmesi bir zorunluluk olur.

Ancak, durumu yalnızca *örgütlü siyasal güçler* ve işçi sınıfımızın çeşitli kesimleri arasındaki *yorgunluk psikolojisi* açısından değerlendirmek, doğru sonuçlara ulaşabilmek için yetersizdir. Mutlaka ve özellikle ülkemizin somut *nesnel koşullarını ve toplumsal güçlerin durumunu* dikkatle ele almak gerekir.

Ülkede ağır bir zorbalık hüküm sürüyor, ama hesaplaşma bitmedi. Savaşmadan teslim olan hainler yanılıyorlar, daha son söz söylenmedi, işçi sınıfımız daha yenilmedi. Halk sınıfları (proletarya ve kır ve kent küçük üreticileri) gücünü tüketmedi. Ekonomik bunalım ortadan kalkmadı.

Yeni ve çok daha büyük yığın patlamalarının olasılığını burjuvazi oportünistlerden daha iyi görüyor. Tekelci burjuvazi, emekçilerin üstüne onun için tankıyla-topuyla yürüyor. Tekel dışı burjuvazinin sağ sosyal-demokrat sözcüsü Ecevit onun için eylem yapan işçileri ağır sözlerle kınayarak uyuşturmaya çalışıyor. Onun için sol sosyal-demokrat Süleyman Genç, sıkıyönetim halkı ayaklanmaya itiyor diye sızlanıyor.

Benzetmenin benzetme olduğunu akılda tutarak, durumu 10 rauntluk bir boks maçı ki, birer boksör dövüşüyor. İki temel boksör, bulabildikleri kadar boksörü ringe çıkartıp kendi yanlarında dövüşüyorlar. Böyle bir maç, ilk rauntların bir kısmı bizim, çoğunluğu rakip boksörün üstünlüğüyle geçti, geldik yedinci raunda. Hele 1 Mayıs raundunu epeyce hırpalanarak verdik. O başarıdan yüreklenen rakip şimdi daha azgınca saldıracak. Böyle giderse nakavt olmasak bile, raunt raunt maçı yitiriyoruz, sayıyla yenileceğiz. Rakip daha güçlü. Ne yapmalı? Şurası açıktır ki, bundan sonraki 4 raundu kazansak da (yani bazı taktik başarılar kazansak da) maç gidiyor. Demek ki, maçı kazanabilmemizin tek yolu *nakavt* etmektir. Öyleyse, bizim rezervimiz olan, bizimle birlikte dövüşebilecek yığınla boksörü (yığınları) ringe çıkarmalıyız. Rakibin ise ringe çıkarabileceği az rezervi vardır... Hedefi de *nakavt* olarak belirlemeliyiz.

Böyle bir ortamda küçük burjuva hayalci devrimcileri yığınları unutmuşlar, adlarını tarihe yazdırma peşinde gidiyorlar. Menşeviklerin ise evlerine gitmekten başka dertleri yok. Bunların ikisi de yığınların gücüne inanmıyor.

Savaş sürüyor.

“Gelişmenin ne yöne olacağına hepimizin katkısı, sorumluluğu var. Hepimizin gelecek kuşaklara verecek hesabı var. Bugün geri çekilmek, ağırbaşlı ‘savaşmak’, peşin yenilgi demektir. Yığınları bilinçlendireceğiz, onlara güven vereceğiz, örgütleneceğiz. Yığınlarla birlikte saldırıyı hazırlayacağız. Komünist için saldırı, “öncü savaş” değil, yığınlarla birlikte saldırıdır. Yığınlarla birlikte saldıracağız! Burjuvasına da, oportünistine de göstereceğiz ki, komünistin sancağı da kanı da kıızıdır”.⁷

YENMEK İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

Gericiliğin saldırısını püskürtmek ve ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirmek için yapılması gerekenlere gelirsek, *en başta* işçi sınıfımızın öncüsünü, TKP’yi devrime hazırlamak gerekiyor.

Bunu sağlayabilmek için ulaşılması gereken *iki* önemli hedef vardır. TKP’nin militan, savaşan kadrolarını Leninci saflara kazanmak ve 5. Kongre ile oportünizmi partiden tasfiye etmek. Daha pek çok partili *İşçinin Sesi*’ni görmedi. Bu yoldaşlara kesinlikle ulaşacağız. Beşinci Kongre kesinlikle toplanacaktır ve oportünizm kesinlikle tasfiye edilecektir. İşçi sınıfımıza gerçekten öncülük edebilecek savaşçı bir parti yükseltmeden yurdumuzdaki çürümenin önüne geçemeyiz.

Sözünü ettiğimiz parti içi hedefleri gerçekleştirebilmek için de, çok daha geniş kapsamlı toplumsal hedefler için de yine *iki* önemli aracımız vardır. İdeolojik savaşım ve hızlı örgütlenme.

İdeolojik doğrular tek başına yetmez. Yalnız ideolojik savaşımla “dergici” olunur. Örgütlenme de tek başına yetmez. İdeolojisiz örgütlenmeyle her şey olunur. Mafya çetesi bile olunur, ama proletaryanın genelkurmayı olunamaz.

Karşı–devrim dalgasını yenip devrimi gerçekleştirebilmek için yapılması gerekenlerin *ikincisi*, işçi sınıfımızı burjuva ve küçük burjuva duygu ve düşüncelerden kurtarmaktır. Oportünistlerin sakız ettiği anlamda değil ama birinci ve ikinci hedefler arasında gerçekten diyalektik bir ilişki vardır. Birinci hedefin parçaları olan ideolojik savaşım ve örgütlenme, bu ikinci hedefin gerçekleşmesini de doğrudan etkiliyor.

İşçi sınıfımızı asıl etkileyen burjuva görüşler, sosyal–demokrat görüşlerdir. *TKP Leninciler Konferansı Kararları*’nda dendiği gibi, “burjuvazinin aşırı gerici kolunun kaba saldırıları ve bu saldırılara verilen yanıtın biçimi yığınların gözünde açıktır. Burjuvazinin, yığınların bilincini bulandıran ideolojik saldırısının ana kaynağı ise CHP’dir. Burjuvaziye karşı ideolojik savaş, özünde CHP’ye karşı ideolojik savaştır”. İşçi sınıfımızı bunların etkisinden kurtarmalıyız. Her direnişe provokasyon gözüyle bakan oportünizm ve onun biraz daha “olgunlaşmış” biçimi olan küçük burjuva sosyalizmi, işçi sınıfıyla burjuva görüşler arasında bir köprü görevi görüyor. İşçi sınıfımızı bunlardan da kurtarmalıyız.

Yapılması gerekenlerden *üçüncüsü*, tüm *devrimci* güçlerin ortak savaşım verebilmelerini sağlamaktır. Bu, ilk ikisiyle hiç çelişmeyen, tersine onları tamamlayan bir hedefdir. Şunu pratik olarak görmek zorundayız ki, devrimci güçleri bugünden yarına tek sancak altında toplama olanağı yoktur. Bugünden yarına devrimci hareketteki bölünmüşlüğü, örgüt enflasyonunu orta-

⁷ R. Yürükoğlu, “Bizi Bizden Başkası Yenemez”, *İşçinin Sesi*, 19 Mayıs 1980, sayı:129.

dan kaldırma olanağı yoktur. Oysa karşı–devrim bugün saldırıyor. Öyleyse mutlaka yapılması gereken şey, *devrimci* güçler arasında bir anlayış ve eylem birliği kurulabilmesi için olağanüstü çaba harcamaktır.

Devrimci durumda eylem birliği ve bağlaşıklık için bakılacak en önemli ölçüt, reformcu değil, devrimci olmaktır. Bu, burjuva ve küçük burjuva reformistleriyle belirli, geçici ve sınırlı hedefler için eylem birliği yapmayı reddetmek anlamına gelmez. Örneğin, bir grevi desteklemek ya da gerici bir yasa tasarısına karşı olmak gibi sorunlarda eylem birliği yapılabilir. Ama bunlar o denli önemli değildir. Asıl çabamızı, devrimci hareketlerin *savaşçı* birliğini sağlamaya yönelteceğiz.

Devrimci güçlerin savaş birliği için çalışmak. Yalnız, bunun için çalışırken, *farklılığımızı* ve *bağımsızlığımızı* kıskançlıkla korumak.

Yapılması gerekenlerden *dördüncüsü*, yığınlara dalmaktır. Karşı–devrimin adım adım ustaca yerleşmesini istemiyorsak, genel olarak bu düzenden ve halk kesimlerinin de arasına dalmak gerekir. Karanlığın çökmesini engelleyebilecek *tek güç* yığın çıkışıdır. Tüm önceki hedefler gelir bu dördüncü hedefle bütünlenir. Ötekiler yığınları sokağa çıkarabilmek için zorunlu olan şeylerdir.

Yığınlar arasına dalmak, ama nasıl, hangi amaçlarla? Bu sorunun yanıtı, burjuva kuyrukçularıyla komünistleri ayıran en önemli ölçütlerden biridir.

Yığınlarla kaynaşırken ve onları savaşa sürmek için çalışırken, bugünkü ortamın belirlediği bazı noktalara dikkat etmek gereklidir.

Bugün işçi sınıfımızı *kesimsel* olarak kapsayan bir grev hareketinin başarı şansı zayıftır. Hele özel kesimde çalışan işçiler için bu daha da böyledir. Özel kesimdeki mal stokları geçtiğimiz yıl %115 oranında artmıştır. Bir endüstri, “madeni eşya sanayinde ve tekstilde binlerce işçi grevde, kimse şikâyet etmiyor, çünkü piyasada zaten mal satılmıyor” diyor.⁸ Oysa mal satılıyor. Onun dediği, burjuva ağzıyla, stok var anlamına geliyor. Kamu kesiminde ise durum oldukça değişiktir. Kamu kesiminin elindeki mal stokları geçtiğimiz yıl %200 oranında azalmıştır. Demek ki, bir grev hareketi düşünüldüğünde, mutlaka kamu kesimini de karıştırmak e olabildiğince geniş çaplı greve çıkmak gereklidir. DİSK genel olarak özel kesimde, Türk–İş kamu kesiminde örgütlüdür. Bu yıl Türk–İş’in önünde duran toplu sözleşme döneminden yararlanarak sarı sendikacılığın denetimindeki işçi kesimlerine ulaşabilmeliyiz.

Sonra, işçi sınıfımızın, öteki emekçilerin çıkarlarını dile getirmesini, savunmasını sağlamalıyız. Bu, yalnızca öteki emekçi kesimleri eyleme sokmak için gerekli değil, aynı zamanda ve daha önemlisi, işçi sınıfımızın devrim bilinci ve yeteneği için zorunludur.

“İşbirlikçi tekelci burjuvazi, onun devleti, emperyalizmle bir olmuş, tüm ülkeyi tek bir “holding”e dönüştürmüş, sömürüyor. Bu sömürü ilişkilerinin en açık ve net olduğu köşede endüstri proletaryası ile işbirlikçi tekelci burjuvazisi yüz yüze geliyor. Böylece endüstri proletaryası tüm sömürülenlerin haklarını da savunma, onlara da kurtuluş yolunu gösterme ve kurtuluş için ortak savaşı yönetme görevini taşıyor. Emperyalizme ve işbirlikçi–tekelci burjuvaziye karşı toplumsal gelişmenin bayrağını taşıyor.

Endüstri proletaryası yalnızca kendi dar çıkarlarını savunarak, dört bir yanında yürüyen haksızlıklara, baskıya, sömürüye, zulme seyirci kalarak tarihsel görevi-

⁸ *Milliyet*, 24.4.1980.

ni yerine getiremez. Öyle yaparsa kendi haklılığından, doğruluğundan kaybeder. Onun en büyük gücü, devrimciliği, yalnızca kendi üstündeki sömürünün değil, her türlü baskının, ezginin, sömürünün ardıcıl düşmanı olmaktan gelmektedir. Toplumdaki tüm sömürü ağının odağı olan işbirlikçi–tekelci burjuvazinin karşısına ancak o ağın tümüyle düşmanı olarak çıkarsa güçlü olabilir.

(...)

“Türkiye toplumundaki sömürü ve ezgi sıralamakla bitmez. Devrimci proletarya tüm bunlara karşı kararlı, güçlü sesini yükselttiği ölçüde adına yaraşır, toplumsal gelişmenin bayrağını yükseklerde taşır”.⁹

Ve en önemli nokta: Yığınlara götürülecek, onlara benimsetmeye çalışılacak eylemin *biçimi*. Türkiye'nin bugünkü ortamında “yasal” sınırlar içinde kalan bir direniş yenilgiye mahkûmdur. Bu katı gerçeği yığınlara anlatabilmeliyiz.

Emine Engin yoldaş, TKP'nin Leninci kesiminin bu görüşünü, *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı* adlı kitapçığında işlemiştir. Önce orada yazılanları bir daha görelim:

“*Atılım*, işçi sınıfının savaşımında açık bir yol ve açık hedefler göstermediği gibi yazılanları dikkatli okuyunca görüyoruz ki *Atılım*'da en az 6–7 aylık *uzun grevler* düşüncesi vardır.

“Uzun grevi yaşamın kendisi dayatabilir ve de dayatması çok alasıdır. Ama bir kez komünistler, *ülkenin bu durumunda*, işçi sınıfımızı yorma, tüketme, devrimci enerjisini buharlaştırma, savaşımı dondurma sonucu doğuracak olan uzun grevler önermez. Yok, eğer bunu kendi önermiyor da, önümüze çıkacak büyük olasılık olarak işçi sınıfına gösterip, hazırlık yapmasını amaçlıyorsa, o zaman da bu kadarla bırakamaz. ... Bunun sonucu yine savaşımı dondurmak, süründürmek, işçi sınıfının gücünü tüketmek, devrimci enerjisini boşaltmak olur.

“... Çelişkiler çok keskin bunalım çok derin. Türkiye ortamı patlayıcı maddeyle dolu. ... Uzun grev tek başına, bugün işçi sınıfının yararına değildir. Ama yaşam dayatabilir. Onun için uzun greve ve onu destekleyerek, *savaşımı tırmandıracak* yöntemlere hazırlıklı olun.

“Evet, bugün ekonomik bunalım, sıkıyönetim, faşist tırmanış var. Grev iyi bir silahtır. Ama *iyi kullanılmazsa* bu gibi durumlarda geri tepebilir. Lenin'in de belirttiği gibi, ekonomik bunalım varsa işverenleri işçilerin greve gitmesini bile isteyebilirler. Böylece hem sendikaların fonlarını eritirler, hem de toplu işten çıkarmalarla bilinçli işçileri atar, daha düşük ücretli işgücü alırlar. Aynı zamanda da sıkıyönetimle, ordusuyla polisiyle saldırıya geçerler.

“Öyleyse ne yapalım? İşte mantıklar burada ayrılıyor. Sarı sendikacı savaşmayalım diyor. Böyle önemli bir anda oportünizm bulanık tutum alıyor. Uzun grevler düşlüyor. Ekonomik savaşta burjuvazinin elinin güçlü olduğu bir dönemde, işçi sınıfımızın sal ekonomik savaşla, uzun grevlerle hak kazanacağını sanıyor. Kumandayı sendikalara bırakıyor. Kendisi seyrediyor. Savaşımı da, “efendi”, “uslu” biçimlere hapsedmeye çalışacaktır. Bilinçli işçi ise, aynen Lenin'in dediği gibi şöyle diyor: Evet, ekonomik bunalım sıkıyönetim, faşist tırmanış hepsi var. Ama bunların var oluşu geri çekilmemizi değil *daha aktif sa-*

⁹ Emine Engin, *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı*, s.92–96.

vaşmamızı gerektirir! Bu görüş Maden-İş'in Gönen toplantısında işçi baş temsilcilerinin çoğunluğunun görüşüdür.

“Bu çok önemli bir sınıf yargısıdır. Lenin 1906’da Menşevik Merkez Komitesi’nin nasıl bilinçli işçilerin çok gerisinde kaldığını anlatıyor. Bu arada bilinçli işçilerin sınıf sezisini şöyle dile getiriyor:

“...İşçiler genel ve aynı ada yürütülecek eylem gerekliliğini yalnızca çabucak ve kolaylıkla kavramakla kalmadılar, *militan* ve kararlı eylem için kesim bir biçimde direndiler... Ciddi savaşımlı birden çok kez yürütmüş olanların gerçek sınıf içgüdüleri ve deneyimi bugünün sorununun bir gösteriden çok daha büyük şeyler gerektirdiğini onlara sezdirir”¹⁰.

“Bu sözü Türkiye’nin bilinçli işçileri için şöyle yineleyebiliriz: “Ciddi savaşımlı birden çok kez yürütmüş, 15–16 Haziranlardan, Profilolarda barikatlardan geçmiş olanların gerçek sınıf içgüdüleri ve deneyimi bugünün sorununun salt bir grevden daha aktif savaş gerektirdiğini onlara sezdirir”.

“Evet, işbirlikçi–tekelci burjuvazi ve hükümet toplu işten çıkarma tehditleri savuruyor ve uyguluyor. Sıkıyönetim kenarda bekliyor. Nedir bunların amacı? İşçilerin, emekçilerin üzerindeki sömürüyü daha da artırmak. Son iki yılda yaşam koşullarımız zaten geriledi. Geri çekileceğimiz yer kalmadı. Öyleyse geri çekilmek söz konusu değildir. Bugün işçi sınıfımız ve tüm emekçiler için tek kurtuluş yolu aktif savaştan geçiyor. Burjuvaziye “özveri” yok diyebilmek için *özveriyle savaşmak* zorundayız.

“Tehditler karşısında ne önlem alacağız? Tekil grevlere *gitmeyeceğiz*. Yüz binlerce işçi için toplu sözleşme bağlanıyor, bağlanacak. Hepsinin derdi ortak, düşman ortaktır. Ortak dertlerin ortak patlak vermemesi için burjuvazi sendikal hareketi bölmüş. Sendikal birlik çok önemlidir. Ancak bunu söylemek yetmez. Fabrika fabrika işçilere uzanmak gerek. “Kardeşim bak! Direnmezsek durumumuz daha kötü olacak. Haydi, ortak istemler için ortak savaş!” demek gerek. Grev olabildiğince toplu çıkmak gerek.

(...)

“Evet, Türkiye öyle bir durumdadır ki greve çıkmak, grevde kararlı olmak, istemlerimizden ödün vermemek ve 15–16 Haziranları, Profiloları, geçmiş deneyleri düşünerek yalnızca “grev”le kısıtlı kalmamak zorundayız. Bugün greve, savaşa çıkmamak 40’ında mezara girecek bir yaşamı kabullenmek demektir. Yalnızca, dar anlamda “grev”e çıkmak, sorunları sendikal düzeyde görmek yine 40’ında mezara girecek bir yaşamı kabullenmek demektir.

(...)

“Opportünistler ve ortacılar bir süredir bizim görüşlerimizi “sol serüvenci” olarak yaftalıyorlar. Herhalde yukarda yazdıklarımızı okuyunca “terörist oldular” diyeceklerdir. Biz ne sol serüvenciyiz, ne teröristiz. Yalnız, sınıf savaşında “solcu” görüşlerle savaşırken oportünizmin pisliğine kaymamak gerektiğini savunuyoruz. Yolumuzu, taktiklerimizi, Lenin’in şu sözleri çiziyor:

¹⁰ Lenin, c.11, s.119.

“ ‘Rusya’da devrim ve karşı devrim deneyi, partimizin terörizme dayalı taktiklere karşı yirmi yıldan fazladır yürüttüğü savaşımı doğruladı. Ancak unutmamalıyız ki bu savaşım, ezilen sınıfların ezenlere karşı her türlü şiddet kullanılmasını inkara yeltenen oportünizme karşı acımasız savaşımınla yakından bağlıdır. Biz her zaman yığın savaşımında ve onunla bağlı olarak şiddet kullanmaktan yana olduk. İkincisi, bu savaşımı silahlı bir ayaklanma için kaç yıllık, Aralık 1905’ten çok önce başlattığımız propaganda ile bağladık. Biz silahlı ayaklanmayı, yalnızca hükümetin siyasetine misilleme yapmada proletaryanın en iyi aracı olarak görmedik. Aynı zamanda sosyalizm ve demokrasi için sınıf savaşımının gelişiminde kaçınılmaz bir sonuç olarak gördük. Üçüncüsü kendimizi şiddeti ilke olarak kabul etmekle ve silahlı ayaklanma için propaganda yapmakla da kısıtlamadık. Örneğin, devrimden dört yıl önce, yığınların ezenlere karşı, özellikle sokak gösterilerinde şiddet kullanmasını destekledik. Böyle her bir gösterinin öğrettiği dersi tüm ülkeye götürmeye çalıştık. Polise ve orduya karşı sürekli ve sistemli yığın direnişini örgütlemeye, bu direniş yoluyla ordunun, olabilen en geniş kesimini hükümete karşı savaşımında proletaryadan yana kazanmaya, köylülüğü ve orduyu bu savaşımında bilinçli yer almaları için itmeye daha çok dikkat vermeye başladık. Terörizme karşı savaşımında uyguladığımız taktikler bunlardır ve kesin inancımız odur ki bunlar başarılı oldu’^{11,12}.

İşte Emine Yoldaşımızın yazdıkları böyleydi. Gerçekten, Türkiye’nin bugünkü ortamında “yasal” sınırlar arasına hapsolmek peşin yenilgi olacaktır. Bugün artık zor kullanım konusunda genel doğruları gevelemekten daha büyük ihanet olamaz. Sorun artık, “komünistler hiçbir savaşım yolunu reddetmezler” genelliği içinde çözümlenebilecek bir durumda değildir. Tekelci burjuvazi, işçi sınıfına, devrimcilere karşı kanlı bir şiddet uyguluyor. Ülke iç savaşa gidiyor. Türkiye’nin ekonomik, toplumsal, siyasal, *tüm sorunları* artık şiddete bağlanmıştır. Şiddetle çözülecektir. Oportünistler, gerçeği göğüslemekten, kuyruğunu bacakları arasına sıkıştırıp kaçan mahalle köpekleri gibi kaçıyorlar. Burjuvazi ise gerçeği görüyor ve somut adım atıyor. Artık sorun, şiddetin *kimin* şiddeti olacağıdır. Finans–kapitalin karşı–devrimci şiddeti mi, halk sınıflarının yeni bir doğuşu hazırlayıcı devrimci şiddeti mi?

Gerçeği yalnızca burjuvazi değil, işçi sınıfının öncü güçleri de görüyorlar. Tüm enerjilerini, emekçi yığınları göreve hazırlamaya yöneltiyorlar. Devrimci şiddetin, küçük yuvarların belki yiğitçe ama akılsızca çıkışlarıyla değil, yığınlarla birlikte uygulanacağını akıldan çıkarmadan çalışıyorlar.

Yığınlara, “yasal eylem” sahtekârlığını anlatmakla yakından bağlı bir başka nokta “yasal örgütlenme” sahtekârlığını gösterebilmektir. İşçi ve emekçi yığınlarda var olan “legal örgüt” anlayışına ve alışkanlığına karşı ısrarlı bir savaşım yürütmeliyiz. Onlara, devrimci durumda ve özellikle Türkiye’nin bugünkü ortamında *asıl olanın* illegal örgütlenme olduğunu anlatmalıyız. Propaganda, ajitasyon ve örgütlenmemizi geliştirme yolunda hiçbir legal olanağı küçümsemeyiz ama bu yolun önemi ve sürengenliği konusunda da hiçbir legalist hayale izin vermeyiz.

Üzerinde önemle durulması gereken bir nokta da, burjuvazi ile oportünistlerin, “anarşizm–terörizm” konusunda kaldırdıkları toz bulutunun temizlenmesidir. Oportünistlere göre her şey terörizmdir. İşler tam bastırmadan, kendi de oportünist saflara geçmeden önce İ. Bilen, “barika-

¹¹ V.İ. Lenin, “Speech at the Congress of the Social-Democratic Party of Switzerland, November 4, 1916”, *Collected Works*, Moscow 1974, Vol.23, pp. 123–124.

¹² Emine Engin, *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı*, s.100–106.

ta çıkacağız” diyordu. Şimdi durdukları konum ne içler acısıdır: “Provokasyon, terörizm, anarşizm, serüvencilik!”

Terörizm nedir? Lenin’den dinleyelim:

“Terörizm, bireylere karşı intikam eylemlerinden oluşuyordu. Bir grup aydının komplosuydu. Terörizm hiçbir biçimde yığınların psikolojisini yansıtmadı. Hiçbir zaman savaştan yığın önderleri eğitime işlevi görmedi. Terörizm, ayaklanma koşullarının olmayışının, ayaklanmaya inançsızlığın sonucu ve belirtisiydi, onlarla birlikte geliyordu.

“Gerilla operasyonları intikam eylemleri değil, askersel operasyonlardır. Nasıl avcı birliklerinin, ana savaş alanındaki bir durgunluk sırasında düşmanın cephe gerisine akınlar düzenlemesi, bir bireyi düelloda ya da suikasta öldürmeye benzemezse, gerilla operasyonlarının da serüvenci eylemlerle ilgisi yoktur. Her iki fraksiyondan da Sosyal–Demokratların (Komünistlerin–R.Y.) hareketin tüm önemli merkezlerinde çok eskiden beri kurdukları ve başlıca işçilerden oluşan dövüş birliklerinin yürüttüğü gerilla operasyonları, hiç kuşkusuz ki kesinlikle ve doğrudan yığınların psikolojisini yansıtır. Dövüş birliklerinin gerilla operasyonları, doğrudan savaştan yığın önderleri eğitir. Dövüş birliklerinin gerilla operasyonları bugün ayaklanmaya inançsızlıktan kaynaklanmıyor, ayaklanma olanaksız olduğu için yürütülmüyor. Tam tersine, bugün, yükselmekte olan ayaklanmanın zorunlu bir parçasıdır. Doğal olarak, her şeyde ve her zaman hatalar yapılabilir: erken ve gereksiz ayaklanma denemeleri olabilir; aşırı gayretkeşlik ve aşırılıklar da olabilir ki bu her zaman zararlıdır, en iyi taktikleri bile yaralayabilir. Ancak gerçek şudur ki, Rus merkezlerinin çoğunda biz bugüne dek öteki aşırı uçtan, yani dövüş birliklerimizde inisiyatif yetersizliğinden, savaş deneyimsizliğinden ve yetersiz kararlılıktan çekmekteyiz. Bu açıdan Kafkasya, Polonya ve Baltık illeri bizi geçmiş durumdadır. Bu merkezler eski terörizmi en geride bırakmış, ayaklanmaya en iyi hazırlanmış, proleter savaşımının en açık ve canlı biçimde yığımsal nitelik taşıdığı merkezlerdir.

“Bu merkezlere yetişmeliyiz. Ayaklanmaya yalnızca sözde hazırlanmak istemiyorsak ve proletaryanın ayaklanmaya ciddi biçimde hazır olduğunu görüyorsak, dövüş birliklerinin gerilla operasyonlarını gemlememeli, tersine, teşvik etmeliyiz”¹³.

İşte terörizm konusunda Lenin’in söyledikleri böyledir. Bizim bu sözlerde işaret etmek istediğimiz nokta, terörizmle dövüş birliklerinin gerilla operasyonları arasındaki farktır. Biz bu farkı yığınlara anlatabilmeli, propagandasını yapmalıyız ki oportünistlerin her sakallıyı baban sandırma tuzağına düşmesinler. Bugün Türkiye’de devrimci durumdayız, devrimin ve devrime ulaşan yolların *doğrudan propagandası* aşamasındayız. Yarın devrimci durum en üst aşamasına, ülke çapında krize yükseldiği zaman, bu yolların propagandası değil, *uygulanma aşaması* gelecektir. Lenin, yukarıdaki sözleri, 1905 devriminin geri çekiliş döneminde ama olayların sıcaklığının dağılmadığı, yani bir devrim dalgası olasılığının gün be gün yaşandığı 1906 yılında yazmıştır. Dolayısıyla, dövüş birliklerinin gerilla operasyonlarını olabildiğince yaygın örgütlemeyi önermiştir. Türkiye’nin bugünkü ortamında Leninciler bunu değil ama bu yolun yaygın ve ısrarlı propagandasını öneriyorlar. Toplumsal süreçteki aşamaların düz bir çizgiyle birbirin-

¹³ V.İ. Lenin, “The Present Situation in Russia and the Tactics of the Workers’ Party”, *Collected Works*, Vol.10, pp. 117-118.

den ayrılmadığını ve de bir şeyi yüksek sesle istemenin, eğer yeterince toplumsal destek bulabilmişse, şurada ya da burada, şu ya da bu düzeyde yaşama geçmesinin kaçınılmaz olduğunu bildiklerinden, gelecek *yığın* patlamalarına hazırlık açısından bu yolların sınırlı ve denetimli biçimde kadro eğitiminde kullanılması gereğini reddetmiyorlar.

Karşı–devrimin kuduz saldırısını kırarak devrime ulaşabilmek için yapılması gerekenler kısaca bunlardır. Bunları gerçekleştirdiğimizde, *yığın* hareketliliğinin yükseldiği anda tarihsel fırsatları değerlendirmeye hazır oluruz.

5. TKP’NİN LENİNCİ KESİMİNİN DURUMU

BİR YILLIK GELİŞMENİN ANA ÇİZGİLERİ

İşçinin Sesi’nin yeniden yayına başlamasından bu yana bir yıl geçti. Bu süre içinde tüm partililer beş on yılın gerilimini yaşadılar. Bu süre içinde TKP Politik Bürosu’nu tutan oportünist-ortacı bağlaştığı, fraksiyonculuğunu tasfiyecilik düzeyine yükseltti. Lenincilere, bu fraksiyoncu fraksiyona karşı partinin Leninci birliğini amaçlayan bir kanat olarak örgütlenmekten başka yol bırakmadı.

Önce İngiltere parti örgütünde konferans düzeyinde iki toplantı yapıldı (toplantılar hakkında tüm bilgiler Polit Büro’ya verildi) ve açık ideolojik savaşıma geçilme kararı alındı. Ardından gazete çıkmaya başladı. Ondan sonra ortalık birbirine girdi. Birkaç ay içinde Türkiye’de beklenmedik bir destek fıskırdı. Pek çok bölgede kilit örgütler, pek çok bölgede kilit kadrolar *İşçinin Sesi*’ne sahip çıktı.

Hiçbir örgütsel ön hazırlık yapılmadan, disiplini çiğneyerek Türkiye’deki hiçbir yoldaşımızla görüşmeden başlayan bu hareketin böyle hızlı ilerleyebilmesinin altında başlıca iki neden yatıyordu. Birincisi, Lenincilerin getirdikleri çözümlerinin doğruluğu ve Türkiye ortamına uygunluğu ile açık ideolojik savaşımın gücü. İkincisi, daha Bolşevik–Menşevik ayrımı parti içinde açıkça ortaya çıkmadan, kadrolar düzeyinde bir ayrımın varlığı. Birinci nedeni hepimiz çok iyi biliyoruz. Hareketimizin yapısını anlama açısından ikinci nedeni de aynı derecede iyi değerlendirmek zorundayız.

“Daha parti içinde iki kanadın net biçimde ortaya çıkmadığı bolşevik ve menşevik kanadın yan yana yaşamını sürdürdüğü koşullarda bu ayrım kendisini fark ettiriyordu. Fabrikalarda ve okullarda çalışan, işçi ve gençlik kesiminden gelen militan unsurlarla çeşitli oda–dernek ve sendikalarda çalışan unsurlar arasında sürekli bir anlaşmazlık söz konusuydu. Birinciler militan bir anlayışla çalışmalarını sürdürüyorlardı. Eylem alanında olduğu kadar, teorik doğruların savunulması alanında da (her türlü baskı ve “disipline” rağmen) bu kendini gösteriyordu. İkinci kesim ise, hep birincilere ayak bağı oldu. Pasifist bir anlayışla diğer küçük burjuva akımlar (TİP, TSİP, vb.) arasında ittifaklar, kongreler vb. çalışmalarını yürüttüler. Hatta bazen bir okulda faşistlerle kavga eden İGD’liler Birlik–Dayanımcı okul müdürleri ve öğretmenler tarafından disiplin cezasına çarptırılıyordu.

“Leninciler birinci kesimde, militan kesimde can buldular. İşçi ve gençlik içinden gelen militan unsurlara dayandılar. Bugün birçok ilimizde Leninci örgütlerin durumuna bakıldığında bu açıkça gözlemlenmektedir. Menşevikler ise oda–dernek vb. gibi yerlerde çalışan unsurlara, sendika bürokratlarına ve gençlik içinde Lenincilerin uzanamadığı ve İGD’nin tüm çalışmaları sırasında hep ke-

narda kalmış bir kesime dayanıyorlar. Yani, “işçilerin partisinin küçük–burjuva kesim’ine dayanıyorlar”.¹⁴

Partimizin en militan kadrolarının *İşçinin Sesi* ile ideolojik bir platformda birleşmesinin ardından Türkiye’de ilk örgütlenme çalışmaları geldi. Bu aşamada hepimizin yanlışları ve eksikleri oldu. Erken ve gecikmiş davranışlarımız oldu. Ama temel değerlendirmemiz doğrudu: Soruna “mükemmeliyetçi” bir biçimde yanaşılabilir, bir yerinden dalıp eldeki olanakları olabildiğince iyi değerlendirmeli ve eksiklikleri, aksamaları, yanlışları işi yaparken düzeltme yoluna gitmeliyiz. Öyle de yaptık.

Bu çalışmaların uygun ve gerekli kıldığı bir tarihte *TKP Leninciler Konferansı* toplandı. TKP içindeki Lenincileri, kendi içi disiplini olan bir kanat olarak örgütleyen ve bugünkü taktiklerimizi açıklığa kavuşturan Konferans büyük bir başarı, önemli bir adım oldu. Konferansın ardından çalışmalar iyice hızlandı. Paralel yöre–il–bölge–semt komiteleri kurulmaya başlandı. Örgütlenmenin henüz başındayız ama şu kadarını söyleyelim ki, menşeviklerin örgütlü olmadıkları bazı illerde bile TKP’nin Leninci il komiteleri vardır. Bir yıl önce, ancak bir potansiyel olarak menşevik dehlizlerinde sıkışmış Leninci hareket, bugün önemli bir gücü örgütlemiştir.

Bu gelişmeden menşeviklerin payına düşen, oportünizmin partimizdeki iç dengesinin dağılması oldu, “oportünizmin genel bunalımı” başladı. Telaş hem bacayı, hem Politik Büro’yu sardı.

Bir yıllık gelişimin önemli bir başka sonucu da, hareketimizin, TKP dışında kalan geniş çevrelerde de bir çekim merkezi yaratmasıdır. Herkesin son derece dikkatle baktığı, şu ya da bu konuda ne diyor diye aradığı bir hareket durumuna geldik. Bugün Türkiye’de ideolojik ve siyasal yönden *İşçinin Sesi*’nden daha etkin bir devrimci akım gösterebilmek zordur.

Burada doğal olarak bir çelişki var. TKP’nin Leninci kesiminin örgütsel gücü, ideolojik ve siyasal etkinliğinin yanında düşüktür. Örgütsel güçle, ideolojik ve siyasal etkinlik arasında bir çelişki vardır. Bu çelişkiyi açıkça saptamaktan korkmayız. Doğaldır, başkaca olamazdı.

Yalnız şunu görelim ki, bu durum hem şansımızdır, örgütsel güve dönüştürecek çok önemli bir rezervimiz var demektir, hem de elimizi çabuk tutmazsak zararlı sonuçları olur. İyi niyetli–kötü niyetli ayrımı yapmıyorum, “bol keseden konuşuyor, bir şey yapmıyor” demeye başlar insanlar.

Dayanacak bir örgütümüz var, bir disiplinimiz var. Bunun yanında çok daha güçlü ideolojik ve siyasal etkinliğimiz var. TKP’nin *Leninci Eşgüdüm Komitesi* ve tüm yönetici yoldaşlar bu durumun farkındadırlar ve herkes elindeki her olanakla örgütlenmeye dalmıştır.

Bir yıllık gelişimin ana çizgileri böyledir. En alçakgönüllü değerlendirmeye bile, Türkiye’de bu süre içinde en başarılı çıkmış bir hareketiz.

SAYISIZ EKSİK VE GÜÇLÜK VAR

Leninci hareketin bir yılda aldığı yolu kimse yadsıyamaz. Ama kendimizden hiç hoşnut olmalıyım. Kendinden hoşnutluk, bir komünist için en büyük düşmandır.

¹⁴ Davut Çelik, “Menşevik Örgüt Yapısı ve Görevlerimiz”, *İşçinin Sesi*. 19 Mayıs 1980, sayı:129.

“Bugün çok çeşitli zorluklarımız vardır. Çok da söz mü, *her* alanda zorluklarımız vardır. Nicelik olarak, parasal açıdan, örgütlenme ve siyasal taktikleri (doğruluğunu, yanlışlığını tartışmıyoruz) her yerde aynı uygulama açısından, oportünistlerden daha gerideyiz. Bürokratik disipline başkaldırarak açık tartışma içinde birleşmiş komünistler olarak, doğaldır ki disiplin anlayışımız ve uygulamamızda eksiklikler vardır. Oportünizme aşırı nefret ve oportünistlerin uygulamalarından tikslenme bazı yoldaşlarımızı bazı doğruları da elinin tersiyle itmeye götürüyor. Siyasal polise karşı savunma düzeyimiz düşüktür. Genel olarak TKP’de konspirasyon komik bir ilkelik–artizanlık düzeyindedir. Ama burjuvazinin 5. kolu oportünistler için durum farklı, Leninciler için çok farklıdır.”¹⁵

Daha da çok sayılabilir. Her şeyi yöneticiden bekleme, eğrisiyle doğrusuyla bir yerinden yapışmamak (doğruysa hareketimiz kazançlı çıkar, yanlışsa eleştirilir ve düzeltilir). Ya da girişimcilikle disiplini düzgün ayarlayamamak. Giderek erimekte olan ama hala var olan, bölgeler arası eğilim farklılıkları. Değişik yönler vurgular. Merkez organını, kendi eğilimine göre yorumlamalar. Can alıcı sorunumuz: yayın dağıtımı.

Bu eksikler arasında iki tanesine özel bir dikkat vermemiz gerekiyor. *Birincisi*, belki öteki akımlarla kıyaslandığında hiç de fena kalmaz ama ortamın olağanüstü karmaşıklığını göğüsleyebilme açısından, Leninci saflarda da *ideolojik düzey* yeterli değildir. İdeolojik eğitimi hızlandırmalı, sistemleştirmeli ve ülke çapında bir örnekleştirmeliyiz.

İkincisi, disiplin anlayışımız da yine ortamın istediği düzeyde değildir. Açık tartışma ile ortaya çıktığımız için disiplin yönü geriye kaymasın. Şunu söyleyelim ki, oportünistlere karşı bu kavgayı başlatanlar, hiçbir zaman örgütsel disiplinsizlik yapmadılar. Hiçbir görevi yerine getiremezlik etmediler. Lenincilere aşağılık dille saldıran yayınlarını bile, parti kararı olduğu için çoğalttılar ve dağıttılar. İdeolojik konularda doğru bildiğin karşısında kimseyi dinlememek başka şeydir, örgütsel konularda disiplin başka şeydir.

Yeni kadrolaşan bir hareket için bunların hepsi anlaşılır eksikler ya da güçlüklerdir. Oturmuş bir yapıya ulaşmak, partileşmek kolay değildir. Ayrıca zaman işidir. Moskova bir gecede kurulmadı derler. Yalnız dikkat etmemiz gereken nokta, bu örgüt–içi yaşamın, Türkiye’nin *bugününde* yaşanıyor olmasıdır. Genel ortam Leninci hareketi de derinden etkiliyor ve eksikliklerimizi çok daha hızlı biçimde gidermemizi bize emrediyor.

Tüm bu eksikler ve güçlükler karşısında üç temel üstünlüğümüz vardır. Birincisi, Türkiye’nin ekonomik ve toplumsal ortamı bizden yanadır. İkincisi, şablonculuktan, kopyacılıktan uzak, Türkiye gerçeklerini çözümleyebilen Marksçı–Leninci bir ideolojimiz vardır. Üçüncüsü, üstümüze düşen görevleri yapmaya niyetimiz ve cesaretimiz vardır. Yenmeye cesaretimiz vardır.

ORTAMIN YÜKLEDİĞİ İKİ ÇELİŞİK GÖREV

TKP’nin Leninci güçlerinin bugünkü ana taktiği, eylemler içinde, savaşlar içinde, *savaşarak örgütlenmektir*. Türkiye’nin bu tozu dumanı içinde tutacağımız ana halka örgütlenmedir.

¹⁵ R. Yürükoğlu, “Toplumsal Gelişmeler ve Savaşımızın Anlamı” *İşçinin Sesi*, 6 Şubat 1980, sayı:122.

Tutulacak ana halka örgütlenmedir demek, *tıkır tıkır işleyen bir mekanizma* kurabilmek demektir.

Böyle bir mekanizmayı Türkiye'nin bugününde kuracağız. Türkiye'nin durumunu gördük, bu durumun önümüze koyduğumuz görev üstüne de etkileri vardır. Çok karmaşık bir süreçten geçiyoruz. Nesnel süreçler bizi de etkiliyor. Ve de daha işin başındayız. Onun için çok dikkatli ve soğukkanlı olmalıyız. İnsan sayısı iyidir, saptanmış taktiklerin yaşama daha etkin geçirilebilmesini sağlar. Ama kuru kalabalık, ya da döneme uymayan yapı iyi değildir. Ortamı ve ortamın yüklediği görevleri anlamayan yapı iyi değildir. Konferansımız, bu zor dönemden her dışlisi yağlı, iyi işleyen bir mekanizma ile çıkmak kararı almıştır. Bunu yapabilmek için bir yandan ideolojik eğitimi, disiplini ve savaşkanlığı yükselteceğiz, bir yandan ne denli küçülmek gerekiyorsa, o denli küçüleceğiz.

Bunun yanında, ülkemizin yaşadığı devrimci durumun partimize yüklediği ve yukarıda belirlediğimiz yönle çelişen bir başka görev daha vardır. Devrimci durum, kesin hesaplaşmaya hazırlık dönemidir. Böyle dönemlerde partinin kapısının, olağan dönemlerden daha fazla açılması, her olanaktan yararlanarak daha geniş kesimlerin kapsanması gerekir. Ülkenin siyasal gelişimine yön verebilmek için, olaylara etkili olabilmek için bu zorunludur. Çünkü böyle dönemlerde “yığın” kavramı değişir, yüzler–binler değil, yüz binler–milyonlar söz konusu olur.

Bu iki çelişik görevi bağdaştırmak, TKP'nin *Leninci Eşgüdüm Komitesi*'nin görevidir. Eşgüdüm Komitesi, bu çelişkiyi, partinin yönetim kadrolarını, yöre–il–bölge–semt komitelerini çok titiz bir seçimle, ortama uyan, sınanmış komünistlerden kurarak, bunun yanında, parti üyeliğini, hele hele partinin çevresel (periferal) örgütlerini ve yan örgütlerini en cesur ve atak biçimde açarak çözecektir.

KONFERANS KARARLARINI YAŞAMA GEÇİRELİM

TKP Leninciler Konferansı, bu dönemde önümüzde duran görevleri tek tek işlemiştir. Bize düşen, Konferans Kararları'nı özenle çalışmak, her düzeyde bizlerden istenen görevleri saptayarak gerçekleştirmektir.

Konferans'ın belirlediği görevler arasında 4 tanesi özel vurgu ister: 1. İdeolojik eğitim, 2. Yıldırım hızıyla örgütlenme, 3. Disiplin ve konspirasyona özel önem, 4. Yayın, yayın, yayın.

Önümüzdeki dönem keskin dönüşlere gebe dir. Ne yana olacağı da belli değildir. Keskin dönüşleri ancak kafası açık kadrolar karşılayabilir. Çok bildim sanan, ama gazete bile okumayan insan, komünizme inancı ne olursa olsun, zor günlerde o inancı çok ciddi sınav geçirir. Tüm hareketlerden yığınla insan siyaseti bırakıyorsa, bunlar arasında belirli bir dönem özveriyle çalışmışlar hiç yok mudur? Onun için, ideolojik eğitime özel bir hırsla sarılmamız gerekir. İdeolojik eğitimi, entelektüel yarenlikler gibi, ya da somut örgüt görevlerinden kaçış gerekçesi olarak değil, yürüyen *savaşım*la bağlı, savaşıma dönük, militan bir biçimde gerçekleştirmeliyiz.

İşçinin Sesi'nin 101. sayısındaki, “Her Şeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir” adlı yazıda şöyle demiştik:

“Toplumlarda sınıf savaşımı düzeyi yükseldikçe, bunalım her kurumu, her evi pençesine aldıkça, sonuç belirleyici tarihsel dönemlere girdikçe öznel ögenin, bilinçli çalışmanın, örgütlülüğün rolü giderek belirleyici olur.

“Lenin bu nedenle, ‘devrim olgunlaşmış olabilir ama onu yaratacak güçler yetersiz kalabilir’¹⁶ diyor.

Bugün Türkiye’de öznel öge geri kalıyor. Ülke nesnel olarak devrim isteyip de siyasal güçler yeterli hazırlıkta olmadı mı ‘çürüme’ gelir. Öyle oluyor.

“İşte, böyle bir ortamda kadroların niteliği sorunu giderek öne çıkıyor. Kadrolara yüklenen görevler, sorumluluklar katıyla artıyor”.

Aradan geçen bir yıl bu yargıyı eskitmedi, tersine iyice güncelleştirdi. Kadroların yükü ve sorumluluğu kat kat arttı. Ama öte yanda bugün daha şanslı bir konumdayız. Kafamız aydınlıktır. İdeolojik, siyasal ve örgütsel görevlerimizi, geçmekte olduğumuz boğazı ve varmayı amaçladığımız yeri biliyoruz. Biz üstümüze düşeni yaparsak, önümüze koyduğumuz görevleri yerine getirirsek, gelecek keskin dönüşlerin yönü ne yana olursa olsun, Leninizm’i ülke çapında *seçenek* yapmakla sonuçlanacaktır.

¹⁶ Lenin, c.9, s.368.

SONSÖZ

Yazımızın başında sorduğumuz soru can alıcı öneme sahip zor bir sorudur. Yanıtlarını eksiksiz verdiğimiz iddiasında değiliz. Ne var ki, görüşlerimizi açık ve kesin bir dille ortaya koyduk. Oportünistlerin hep yaptıkları gibi, işçi sınıfının en devrimci sınıf olduğu, tarih tekerleğinin geriye döndürülemeyeceği, devrimin bir gün mutlaka gerçekleştirileceği, faşizm tehlikesinin “re-el” olduğu gibi anlamsız genellikler içinde kalmadık. İleri demokratik halk devriminin Türkiye’de *bugün* somut başarı şansını ele aldık ve açık bir dille, “şansı vardır, hesaplaşma bitmemiştir” dedik.

Oportünistlere gelince, bugünün acil sorusuna açık ve kesin bir yanıt vermeyen bir parti, kendine ne ad verirse versin, daha “parti” adını hak etmemiştir.

Son olarak, “unutulmamalıdır ki, genel olarak devrimin yenilgisini öngörmek, onun canlanmasını öngörmekten daha kolay ve bir yede daha ucuzdur. Çünkü bugün güç gericiliğin elindedir ve bugüne dek ‘çoğu durumda’ devrimler tamamlanmadan bitmiştir”.¹⁷

Savaş sürüyor! Yaşasın Marksizm–Leninizm!

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

İşçiler silahlanın, devrime hazırlanın!

¹⁷ V. İ. Lenin, “Russian Revolution and the Tasks of the Proletariat”, *Collected Works*. Vol.10, p. 138.